

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási óra 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, május 24.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelkek: Vidéki városok kongresszusa.
Parenesis.
Kép a delegációból.
Csatrák támadás Magyarország ellen.
Ujságírók a kereskedelmi miniszternél.
A polgármesterek kongresszusa.
A kórház új vezető orvosa.
Izgalmas ülés a delegációban.
Aradiak Konstantinápolyban.
Családi dráma a fővárosban.
A jantusi esküdtek.
Büntető parancs Szelléné ellen.
Az első aradi automobil.
Borotválkozás közben elesített tolvaj.
A tudomány az abnormis időjárásról.
Tárcs: Öreg cseléd. Írta: Tömörkény István
Regény-Csarnok: A fehér hattyú. Írta: Catulle
Mendés.

Vidéki városok kongresszusa.

Arad, május 23.

A vidéki városok harmadik kongresszusa ma folyt le Szegeden.

Köztudomásu, hogy a gyülesező polgármesterek sem politikai eseményeket, sem pedig valami hatalmas reformációt nem terveztek a mostani kongresszus alkalmából, hanem egyszerű közigazgatási bajokat, s olyan anyagi kérdéseket óhajtanak e kongresszuson megvitatni a magyar városok küldöttei, melyek a városok háztartását közvetlenül érintik és mondjuk hozzá, hogy súlyosan érintik.

Nagy kérdések ezek. Egyikével, mási-

kával a közigazgatási irodalom évtizedek óta foglalkozik már, de nem tudja megoldani.

Bizonyára nem utolsó dolog volna például, ha a kongresszuson a városok polgármesterei megtalálnák a helyes módját annak, ha az állami közigazgatási teendők folytán — minden város háztartásában előálló költségeket, a kincstár hogyan legyen köteles megtéríteni?

Nem utolsó dolog volna az sem, ha a magyar városokat tényleg olyan szövetségre lehetne bírni, melyben minden város megtalálná a saját érdekeit előmozdító erős támasztékot.

Ennek a gondolatnak mintegy kiegészítését látjuk a kongresszuson letárgyalt kérdések között abban a kérdésben, hogy a törvényhatósági városok országgyűlési képviselői a városok ügyeinek törvényhatósági tárgyalása és előkészítése körül *hatékonyan* közreműködjenek.

Csak e három fontos kérdést említjük, mert, hogy a képviselőház külön városi törvényt alkosson s hogy a városok együttes költsönöket vegyenek fel, — ezek már letárgyalt kérdések annyiban, amennyiben mindenki tudja, hogy a közigazgatási reformmunka a belügyminisztériumban elkészült s ebben a törvényhatósági joggal felruházott városokról külön javaslat várja már a képviselőház elé leendő betérjesztését; s azt is tudja mindenki, hogy egy olyan hitelművelet végrehajtásához, ami-

lyen az összes városok együttes kölcsöne volna, nem elég egy kongresszusi határozat. Kell hozzá az összes városok beleegyezése, a kormány jóváhagyása, főleg pedig egy alkalmas pénzcsoport, mely a művelet végrehajtására vállalkozik.

Ezt a három tényezőt összeegyeztetni még akkor is igen nehéz volna, ha már létrejött volna a városok érdekszövetsége és a városok országgyűlési képviselői mindnyájan, pártállásra és politikai meggyőződésre való tekintet nélkül egyakarattal kiforszírozták volna már a törvényhozástól azt, hogy az állami funkciók költségeit az állam viselje.

De ha mindez valóra válhatnék s a szegedi kongresszus munkájának ilyen tökéletes eredménye lehetne, szinte bizonyosnak látjuk azt, hogy később a vármegyék is hasonló alapon szövetkezve csatlakoznának a városok szövetségéhez és akkor teljesen fölöslegessé válnék a képviselőház intézménye, — mert hiszen e szövetségben fejeztetnék ki leghelyesebben az ország akarata.

Mi nem hisszük, hogy a polgármesterek ezt akarnák, ilyesmi bizonyára nincsen szándékukban, de ha a kongresszus tárgysorozatát nézzük s abban az itt fel-
említett — igazán radikális — tárgyalási anyagot mérlegeljük, szinte azt lehetnénk, hogy a szövetség végcélja mégis csak az volna, amire pedig senkisémm törekszik. A kongresszus maga is átértézte,

TÁRCA

Öreg cseléd.

Írta: Tömörkény István.

Valaha a tanyában télen is eleven volt az élet, bár télen a gazda a hosszú éjszakák és rövid, homályos nappalok elől a városba óvakodik. Kitekintés csak olykor van, ha a pincében a borokat át kell fejteni, vagy a törkölypálinka főzése megindul. Az mindkettő fontos és érdemes dolog, gazda nélkül is meg nem történhet, de bizony máskor, téli időben heteken át sincs odakint mit keresni. De azért csak volt ott mozgás és élet, mert kint lakott Tóni, a kapás Feleségestől, gyerekestül, lányostul.

A cseléd olyankor éli világát, mikor nincsen munka, legfeljebb rőzseaprítás, a néhány jószág ellátása, meg tisztogatás és rendben tartása a holminknak, hogy ha már ilyen időben a gazdaság nem szaporodik is, legalább ne pusztuljon. Azonfelül aztán leölik a malacot, ha van, mert ha nincs, akkor nem ölik le. Egy kis tort is szokás csapni. Masrészt ők elmennek másfelé torokra. Szombaton a lányok a szoknyákat vasalják, amibe vasárnap a csárdába mennek táncolni. A gyerek az iskolába jár; reggel elmegy, csak este tér haza, ebédet ott tarisznyázzván, mert távolos kisé az iskola. Este hazajön és akkor olvas a könyvből. A kapáshoz pedig emberek jönnek a szomszédból

telektálozni. Vagy ő megy másfelé. A szobában a patkára ülnek a kemence mellé, annak a fala a hátukat igen alkalmasan melegíti. Ott beszélnek mindenféléről, leginkább oly dolgokról, amikhez nem értenek: mert amihez értenek, azt ugyis mindnyájan tudják; az arról való beszéd fölösleges.

Ez azelőtt így volt, de most már nincs ebben a formában az állapot. A kapás felesége elhalt, mert nem volt élhető s néhány gyermek is még apró korában ledugdosódott a földbe. Mások megházasodtak, ismét mások férjhez mentek, a legutolsó gyerek pedig béresnek állt. Ez nem egyszerre ment, ehhez az idők folyása volt szükséges s közben a kapás megöregedvén, im, öregségére egyedül maradt. Maga lenne az egész tanyában, természetesen nem számítván a kocsist, kit kocsinjáró foglalatossága hol erre, hol arra hurcol, de amúgy is, ha otthon van, állataival tartózkodik egy föld alatt.

Ily öreg ember életének így egyedül a téli idők között mi haszna volna s neki mi lehetne kedvtelése? Ha jól keressük, bizony semmiben sem lenne. Csak úgy busogna, lógna erre-arra, emlékezve a régi dolgokról, a taliánokról, kikkel hadakat folytatott régente s a Venéciáról, melyben szolgálta a császárt, mikor még a Venécia a némethez volt tartozandó.

De nem maradt még sem egészen egyedül, mert történt, hogy tanyára kikerült a Palkó. Szerfelett sajátos életorsu ember ez a

Palkó. Valaha kereskedő volt, jó módú borkereskedő, amúgy származására nézve bolgár. Egy napon aztán tönkre ment, a boltot be kellett csukni s ő maga minden tartozását becsülettel kifizetni óhajtván, egy árva krajcár nem sok, de még annyi sem maradt a zsebében. Mind-
ebbe egészen rendén belenyugodott és más foglalkozást keresvén, beszegődött cselédnek. Ulyan bizalmas mindenesnek a ház körül, aki rendben tartja az udvart, pincét és faskamrát, ért a piacozáshoz, tud almát árulni és megnyuzza a nyulakat. Ilyen életben volt azután hosszú és sok esztendőkön át, dolgát mindig szorgosan és becsülettel végezte, kedvetlenség, a régi emlékek nem bántották; olykor beborozott s ilyenkor maga elé meredve a földre, gondolkozott és igen jóízűket nevetett hozzá. Csak később, amint öregedett, kezdte gyötörni a bánat; akkor történt meg vele, hogy a pálinkához folyamodott s utóbb teljesen rabja is lett. Már nem birt elmenni az utcán a pálinkásboltok ajtaja előtt, hogy be ne térjen; huzta befelé a pálinkásboltok szaga. Garasait arra áldozta, az étel nem kellett, a legjobboton volt arra, hogy hamarosan elpatkoljon a bajában. Már hasznát se igen lehetett venni; ha korholták nevetett; mennél jobban korholták, annál jobban nevetett. Az öreg cseléd megmentésére nem mutatkozott más mód, minthogy számüzni kellett a tanyára. Ott pálinka nincs, ha van: lakat alatt van; hitelbe sem lehet venni, pénz pedig a kezéhez nem jutott. Lehetett volna ugyan, hogy csak úgy

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

hogy ez a problema még nem érett meg teljesen, s a döntést a jövő évi kongresszusra halasztotta. Addig talán sikerül olyan formáját találni ennek a szövetkezésnek, a melyben az már nem az országgyűléssel párhuzamosan működő tesület, vagy annak ellenese lesz, hanem oly érdekek istápolója, a melyeket a parlament a maga természeténél fogva nem kísérhet állandóan figyelemmel s nem foglalkozik elég behatóan vele.

Egyébként a kongresszus munkája komoly, eredményekkel biztató volt. A kívánásokra és javaslatokra, a melyek azon elhangzottak, a közvélemény érdeklődéssel várja a belügyminiszter szavát, a kit a polgármesterek ősszel e végből fölkeresnek. Addig nem mondhatni véleményt arról, hogy milyen haszna volt a mai, szegeden tartott kongresszusnak. (—)

Parenézis.

(Az adókiivető-bizottságok tagjainak.)

Budapest, május 23.

Egy nagy magyar gondolkodó és nemzetgazda könyve van előttem. Berzeviczy Gergelynek 1819-ben a közigazdaságról írt munkája, a melyet éppen most bocsátott közre Gaál Jenő. Ne ijedjenek meg, nem akarok ócskaságokról szólni. Nálunk a radikális reformok legrégibb gondolata is friss marad, mert mi olyan lassan haladunk, hogy az előttünk rohanó kitünő szellemeket csak századok múltán érjük el.

Hallgassátok csak, mit írt Berzeviczy Gergely 1819-ben:

„Némelyek azt hiszik, hogy az adókat adig lehet emelni, míg a nemzet csak fizetni képes. A behajtott pénz ugyanis kiadatik és visszajut a nemzethez. De ezt a pénzt ingyen kapja meg a kormány s a nemzethez nem ingyen megy vissza. Annak ellenértéke arra nézve, a ki szolgáltatja, elvész és bizonyára nem azért élnek az emberek kormány alatt, hogy mindent odaadjanak, a mi jöik van, maguknak nem tartván meg mást, mint a nyomort.“

Milyen igaz ma is, mikor a polgárok feljajdulnak, mert minden adókiivetési ciklusban vaktában felemelik az adójukat, nem törődve azzal, hogy az ipar és kereskedelem pang és a

munkálkodó polgárság egyre sulyosabb, hősiességet viv az étellel.

Hallgassátok csak tovább: „Barbárság, azt mondani, hogy hiszen képes viselni a terhet a közönség, tehát viselje azt. Minél kevesebb terhet hord a nemzet, annál jobban és biztosabban él az állam. Tacitus mondja: Tulzással rohannak vesztőkbe a népek, midőn túlságos terhet rónak rájuk.“

Milyen messze esnek e bölcs szellemétől a mi vezető politikusaink, akik a maguk ridegségét át tudták plántálni mindazok lelkébe, akik adók kivetésével foglalkoznak. Ők nem látják, amit Berzeviczy fényes elmével már 1819-ben kifejtett, hogy a sulyos adóteher a nemzeti munka lassu haldoklását eredményezi. „A természet az embereket szorgalmasaknak alkotja és a szorgalom jutalmául a gazdagságot és az élet kellemkeit tüzi ki. Hanem ha a természet jutalmait az önkényes adóztatás által megsemmisítetnek, álmoság és hanyagság következik be. Oh, mit mondjak azokról a rossz szellemű adóvégrehajtásokról, melyek által a nyomorult adózónak a ruházata, ágyneműje, marhája és gabonája is elrabolják és egész családja koldusbotra jut?“

Mintha nem is 1819-ben írták volna ezeket a szavakat, olyan jól illenek viszonyainkra. Abban a korszakban, midőn e fényes elme működött, a nemesség vetette ki az adót a jobbagyokra. Ma a kereseti adót állítólag polgárok vetik ki a polgárokra, hiszen az adókiivető-bizottság tagjai mind polgárok, akik függetlenül határozhatnak. Vessék emlékezetükbe a múlt század elején működő nagy nemzetgazda szavait. Tekintsék mondásait parenézisnek, mely int, oktat és buzdít. Tanulják meg belőle az igazságot, intse őket enyheségre és a nemzeti munka kimélésére és öntsön lelkükbe önértetet, független szellemet. Ne legyenek polgártársaik ellenségei, hanem védői, oltalmazói. Ne akadjon polgár, aki rosszul értelmezett kötelességérzetből vagy túlhajtott devócióból elidőznék polgártársai romlását. „Ma nekem, holnap neked!“ Ne feledjék ezt a régi közmondást. A gazdasági hanyatlás mindenkit magával ránt, azokat is, kik idejekorán nem hallgatnak a józan ész és a szív szavára!

Vázsonyi Vilmos dr.

TÁVIRATOK.

A bur béketárgyalások.

London, május 23. A Reuter-ügynökségnek egy pretóriai távirata, a mely 22-éről van kelteve, de nyilvánvaló, hogy a cenzura visszatarthatta és korábban adódott fel, mint az a tegnapi távirat, a mely a bur megbizottak megérkezését jelentette, azt mondja, hogy a megbizottak csekély kisebbsége ellenzi a békekötést, hogy a megbizottak egyhangu megállapodást óhajtanak, mielőtt a tárgyalásokat befejezik. A helyzet biztató.

London, május 23. A Daily Chronicle jó forrásból arról értesül, hogy a bur vezérek, Titchener és Milner között Pretóriában folyt tanácskozás arra az eredményre vezetett, hogy a béke csakugyan biztosítva van. Az ellenségeskedést nemsokára megszüntetik. Ez az eredmény állítólag annak a körülménynek tulajdonítható, hogy a burok elfogadták az angolok feltételeit.

Loubet Párisban.

Pétervári, május 23. A francia nagykövetségén adott reggeli után Loubet elnök kíséretével, testőrkozákoktól kísérve, az Alexander Nyevszkij kolostorba ment. A kolostorban a metropolita üdvözölte az elnököt orosz beszéddel, a melyet Szábler, a színódus segéd-főprokurátora fordított le franciára. Az elnök megnézte a székesegyházat és a kolostort, azután pedig a metropolita lakására ment. A nap folyamán Loubet elnök meglátogatta az itt időző nagyhercegeket és nagyköveteket és végül megnézte az Izsák-templomot. A lakosság mindenütt lelkes ovációkban részesítette az elnököt.

Pétervári, május 23. A cár tegnap délután a csarszkoje-szelői Sándor-palotában Franciaországból érkezett francia veteránok küldöttségét fogadta, a mely a cári párnak Franciaországban tett látogatása emlékére díszkardot és az akkori hősi ünnepeken résztvevő személyek aláírását tartalmazó albumot nyújtott át a cárnak. A cár megköszönte a figyelmet.

belepusztult a mérgeg elvonásába, de nem így történt. Elszokott a pálinkától, beleszeretett a tanyai kut édes vizébe, leseványodott csontjaira apránként húst is szedett s ma megint a régi, vidám, dolgos Palkó. A kura teljesen bevált.

Ékép egy helyett két öreg van a tanyában s egy szobában ketten igen csak elférnek. Ők egymással szemben bizonyos kötelességeket vállaltak magukra, egyben bizonyos jogokat élveznek, mint ahogy ez dukál is. Meg van állapítva, hogy a szoba söprése, a lámpa tisztántartása mely napon kire tartozik. E dolgokban igen szigorú rend van. Például Palkó a szakácsné, ellenben az öreg Tóni a szobalány.

Ez úgy értelmezendő, hogy Palkó főzi az ételeket, ellenben az asztalt meg nem terítenié magáért a kerek világért sem, miután az a Tóni dolga. Az ebédet egész rendben megfőzi a szabadtűzes konyhán s akkor Tónit fölkeresi:

— Kész az ebéd, igyeközzön teríteni.

S a vén ember, aki valaha piemontiakat és franciákat szedegetett a szuronya hegyére, sie: villákat tisztogatni az ebédhez.

Estefelé ujságot olvasnak, az öreg Tóni csak fülével, mert másként nem ért hozzá. De Palkó fölteszi szeméire a komoly és nagy igazlátót s azon keresztül úgy olvas, mint a parancsolat. A kapás a padról, amelyen aludni szokott (szőlőpásztor-ember természetesen nem igen veszi be az ágyat) tünődve halogatja, hogy

ugyan olvassa-e, vagy ha olvassa, mikor olvassa az igazit?

Az igazi, amit a kapás várna, meglehetősen nevezetes dolog volna. A dolgot ugyanis úgy kell venni, hogy van egy miniszter odafelelő a Budában (valahol egész közel a király mellett lakhatik az.) akinek szokása, hogy szép papirosleveleket ad, de azonfölül aranypénzt is osztogat az olyan cselédnek, aki egy gazda kenyérét eszi régidő óta. Hát már volt is a határban, aki ilyesmit kapott, de ezeknek szolgálati idejét a kapás mindig fitymálva emlegette, amiben neki egy kis igazsága is volt. Mert hisz nyolc évet, tíz évet szolgálni egy helyen: ez valóban csekély dolog az ő harmincegy esztendei szolgálatához képest.

S legkülönösebb pedig, hogy ezelőtt katonává volt s különféle csatákban vitézkedett. A kapás nem ok nélkül tünődhetett h-t azon, hogy ugyan miért nem tekint már vagy egyszer ő feléje is az a budai miniszter.

Az ujság azonban, amit a Palkó olvasott elő neki, mindenről beszélt, mert hiszen Bodóné is mindenről beszélt, mikor a bor árát kérték, csak éppen a bor áráról nem. No, ilyen éppen az ujságlap is. Bár az ujs glap, szegény, csakugyan nem tehetett róla, hogy az öreg Tóni dolgáról így hallgatni kényszerült. Bár Tóni dolgát egy időben már próbáltuk, irást is adtunk be róla, az obsitjával egyetemben, va'ami három év előtt, mikor ép gazdasági kiállítás volt itt, ahol öreg cselédeket is jutalmaztak. De bizony hiába vártuk, nem jött felelet a le

vélre, pedig Tóni azon huszonöt forintokból, amik akkor esedékesek voltak, igen erősen szándékozott egy malacot venni. De nem jött no, hát hiába, ha egyszer nem jött. Idő múltával járn kezdtem az ügyet, de nem volt semminek foganatja. Irtam levelet föl az Egyesületbe, hogy hiszen ha más érdemesebbet találunk méltónak a jutalomra, az is nagyon jól van de legalább az obsitját küldenék vissza. Mert azt szereti az öreg s vele együtt szolgált katonatársai már elhalván, ez a papir az egyetlen tanubizonyosság arról, hogy annak idején nyolc évet, hat hónapot szolgált idegenben, fegyverben.

Onnan irt azután szives levelet Rubinek ur, hogy sem a levélnek, sem az obsitnak még csak a színét sem látták. Hát bizony az akta, mielőtt odaért volna. Valahol elkallódott, ami alighanem ezzel az aktával esett meg legelőször a szép Magyarországon. Valamely hivatalban tüzet gyújtott vele a kemencében az apró fa alá a szolgálta s nem jutott észébe, hogy ezzel az aktával egy nála jobb és hübb szolgálta téli malacát tüzelte be.

Azonban hát: Isten neki, fakeszt. Az ilyesmi ellen nem lehet semmit sem tenni. Bár az öreg kapás aligha gondolkozott így. Talán vétek is: Tóniról rosszat tétélezni föl, de úgy tetszett olykor, mintha sunyitva nézne rám. S bizonyos ősz haja mögött a koponyában ilyféle gondolatok vannak.

— Ez is valami hírszerű tekintetes ur lehet:

Kép a delegációból.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, május 23.

Vagy harmincnégy év óta, a mióta ugyanis fennáll a delegáció intézménye, még nem volt olyan élénk a közös ügyes tárgyalás, mint ez idén. Okozta ezt pedig részben a függetlenségi párt akciója, részben pedig a nagy beszélő kedv a mely az idén ugyancsak elfogta a delegátus urakat.

E miatt pedig leginkább a gyorsírók panaszkodnak.

— Haj! haj! — sóhajtozik az egyik — hol vannak a boldog idők, a mikor csak a fizetést huzzuk, a munkát pedig a delegátus urak végezték.

Bizony megváltozott az idő és vele a szokások. Most a delegátusok 6—7 néha 8 órát is dolgoznak egy folytatásban.

Aztán élénkebb is lett az élet a delegáció tájékán — a főrendiház termében is, meg az előcsarnokban is.

A gyorsírók, kopogó kisasszonyok, meg a sok újságíró ellepi az előcsarnokot, melléktermeket és valamennyi várja a friss híreket. Azok pedig ugyan lassan szivárognak kifelé. Már vagy két óráig tanácskoznak benn és még egy árva delegátus sem mutatkozik, hogy valami anyagot adjon.

Mert hogy a hírszolgálat kissé különös. Az albizottságok ülései tudvalevőleg titkosak, hiszen volt erről most szó elég. A közvéleményt aztán kétféleképp informálják.

A civilek beszédeit egy-egy delegátus tolmácsolja, mindenik a maga beszédéről ad számot. Különösen az ellenzéki delegátusok buzgólkodnak abban, hogy valahogy el ne vesszen egy szavuk a nyilvánosság számára.

A magyar miniszterek beszédeit egy-egy benfentes hozza ki magával: Hegedüs Sándor, Miklós Ödön, Münnich Aurél stb.

Széll Kálmán miniszterelnök maga ügyel rá, hogy szavait hiven adják vissza. Ugyancsak ügyelnek rá gyorsírók és újságírók egyaránt.

Nagy sebbel-lobbal rohan ki a teremből egy-egy vezérkari tiszt.

Jól megnyomják a szót, különösen az r betűt.

— Kérrem, a hadügyminiszter urr beszéde.

— Nosza, rohan felé dr. Fabro, a főfő szte-nografus.

fölkezelte bizonyosan a pénzümet, de most eltagadi . . .

— Mondani azonban nem mondta s valószínű, hogy az egész vélekedés is alaptalan.

. . . Karácsony hetében a kocsis üzenetet vitt ki a kapáshoz, hogy öltözködjön, hogy most újra a sorozás lesz: régi katonáit akarja fegyver alatt látni a király. Az üzenetre a kapás sejténi kezdett valamit s mosolygott. Palkó jólelkű nevetéssel kísérte; ő szegény egyebet nem adhat, ezt azonban boldogan adja.

Hát másnap bejött a kapás. Tisztára ki volt kefékedve és borotválkozva a vén ember. Azután fölvonult a városházára. (Van ott a városházába egy másik nagy ház, ott a falon képen van a király, de olyan akkurátusan van benne a képen, mintha épen mostan akarna kilépni belülről.) Ott Tóninak több másokkal egyetemben odaadták a budai miniszter papiroslevelét rámban. És tenyerébe, melyet puskaagy, metszőkés, kapa egyformán keménynyé tenni segített, aranyakat olvastak. Ez nagy dolog volt. Az öreg beszédeket hallgatott, kézfogásokban részesült s végezetül mindezek anynyira a lelkére szálltak, hogy teljesen elszótalanodva ért haza, már a városi házhoz, hóna alatt a szép rámba kötött papirossal.

Még otthon sem szolt. Csak mikor hóna alól a rámat kikapták s nézni kezdték, mikor az öreg cselédnek még öregebb gazdája is nézni kezdte és azt mondta neki;

— Te, Tóni, a jó reggelét, ez már csakugyan szép dolog.

Egy bajusztalan, rokonszenves, fiatal tengerésztiszt hozza Spaun báró tengernagy be-szédeit.

Bemutatkozik.

— Sényi Péter, sorhajóhadnagy vagyok.

U adja principalisa nevében is a felvilágosításokat — a delegációnak és a sajtónak egyaránt.

Közben megérkeznek a heti lapok szerkesztői: Nagy Miklós és Kiss József a Vasárnapi Ujság és a Hét gazdái.

— Egy kis témát urak!

Adnak nekik. Miért ne? Nem kerül semmibe.

— Ugyan kérem, kell is nekünk a politika! Egy kis pikantériát!

— Az nincs! Pénzért sincs!

— Hát m. az a tábla ott?

— Hadügy.

— Mit jelent az?

— Hogy most a hadügyet tárgyalják.

— És meddig maradt ott?

— Egy fél óráig.

— És aztán?

— Kiteszik a „külsőgyet.”

— És azután?

— A „tengerészet”-et.

— Ez jó, nagyon jó. De pompás kis krónika lesz ebből — s a szerkesztő kéjesen csetint a nyeivével.

— Igen, igen, akár a Shakespeare idején előadott darabokban . . . Kiteszik a táblát: „Erdő” „Egy falu!” „A temető!”

— Az az „A temető.” Itt ássák el a pénzeinket!

— A mi nincs!

Közben kijő Goluchovszki a legelegánsabb közös miniszter. Epen Lukács László pénzügy-miniszterrel találja szemben magát.

— Nos, mi történt? — kérdi a külügyek vezetője.

Mert hogy Körber itt volt épen és Lukács-csal is tárgyalt.

A magyar miniszter pedig eireferálja a dolgot.

Goluchovszki pedig bölint és mosolyog.

— No akkor nincs baj! — suttojják köröskörül. Bizonyosan megegyeznek.

Mert hogy a civileMBER azt hiszi, hogy a diplomaták akkor mosolyognak, a mikor jó kedvük van. Mekkora naivság! De mekkora!

Akkor a vén ember könnyei lassan megeredtek és boldogságában sirva könyezett.

Ami pedig az ötven forintnyi aranyokat illetné, azok a mellényzsebben épen csak hogy megmelegedhettek, azok mentek a takarékbába, ott is sürgős helyre, mert Tóni tavaly a vakarcsot is férjhez adván, némi adósságot szedett magára. A kép is csaknem hogy itthon maradt mert mondták Tóninak, hogy ne vigye magával, mert boldogságában az uton a kocsi hát-ha valahol magállnak s ezután majd a ráma üvegje betörik. De Tóni oly sóvárogva nézett a képre, mit tőle így elszakítani akartak, mint kedves játékára a gyermek szokott. Hát nem lehetett tőle eltagadni a képet, de különben ígérte is, hogy gondját viseli s az egész uton a kezében tartja.

Elmentek. Harmadnap ujév lévén, Palkót hozta be a kocsi a városba. mert szükséges, hogy ha öröm ér egy részt, érje a másrészt is.

— No, hát Palkó, az öreg Tóni mit csinál?

— Hát, — mondja Palkó nevetve, — mindig csak az új képet próbálja föl a falakra. Hogy hol volna legalkalmasabb?

— No, aztán?

— Hát még nem ért vele véget. Mert sehol se elég szép a hely. Mindig különbet keres neki.

. . . Ugy nézem, ha az öreg Tónin állna, még új házat építtetne a budai miniszter képeinek.

Oszták támadás

Magyarország ellen.

(Botrány a Reichsrathban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 23.

Viharos botránya volt ma a Reichsrathnak. Egy radikális lengyel képviselő heves támadást intézett Magyarország és Széll Kálmán miniszterelnök ellen. Körber válaszolt e támadásra, s a vita végén a pártok újra megkezdték a szokott, gorombaságokkal tarkított komédiát. Az ülésről a következő távirati tudósítást vettük:

A Reichsrath mai ülésén a költségvetés elfogadása után Breitner lengyel radikális képviselőnek a Magyarországgal kötendő kiegyezés tárgyában kötendő sürgős indítványát tárgyalták. Breitner ezen, néhány nap előtt bejelentett sürgős indítványában fölszólítja a kormányt, hogy a Magyarországgal való kiegyezés tárgyában adjon részletes fölvilágosítást. A Reichsrathnak — ugymond — joga van ezt megkövetelni.

Attérve Széll Kálmán miniszterelnöknek a kiegyezés tárgyában tartott beszédére, kijelenti, miszerint távol van tőle a szándék, hogy Magyarországnak ártson, de az ellen határozottan tiltakoznia kell, hogy Magyarország Ausztria rovására akar gazdagodni. Már alig lehet remélni, hogy a kiegyezés igazságos alapon fog létrejönni, mert Magyarországnak ez nem áll érdekében. Ha Széll Kálmán a magyar gazdasági önállóságról álmodozik, ez a szót csak egy dalra emlékezteti, amely így végződik:

Du bist verrückt, mein Kind.

Minden esetre — folytatta — meg kell kérdezni Körbert, hogy vajjon ő is készen van-e az önálló vámterület létesítésére? Széll Kálmán a szószékről az oszták képviselőház minden pártját megsértette. Ő (Breitner) előbb a Reichsrathban tüntetést akart rendezni Széll Kálmán ellen, de ettől elállott, mert úgy mondták, hogy az nem felel meg a parlamenti szokásnak. Azt hiszi azonban, hogy a Reichsrathban mindenki egyetért abban, miszerint Széll Kálmán sértésére csak megvetéssel lehet válaszolni.

Elnök rendreutasítja a szónokot.

Körber miniszterelnök elsősorban hivatkozik arra, amit a kiegyezési tárgyalásokról több ízben kifejtett: a két kormány között a tárgyalások folyamatban vannak és nem tartja időszerűnek, hogy most, a mikor közvetlenül a döntés előtt állanak, fölvilágosítást adjon. A mi a Széll Kálmán miniszterelnök nyilatkozatára vonatkozó megjegyzéseket illeti, azokat annyival inkább mellőzheti, mert a magyar miniszterelnök nyilatkozatában elég világosan benne volt a tárgyalások sikeres befejezésének kívánsága. Nem akar reflektálni a magyar miniszterelnök személye ellen való támadásokra. Véleménye szerint a politikai események nem állanak összefüggésben azzal a tisztelettel, amely egy másik állam képviselőjének tevékenységét megilleti. Ha ezek a politikai események magukkal hozzák is, hogy az ő (Körber) és Széll Kálmán nézetei elütnek egymástól, azért szónok sohasem tagadhatja önmaga előtt se, hogy egy olyan, közbizalomtól körülvevett államférfi, mint Széll, aki itt most megtámadtatott, kétségtelenül díszére válik a monarkának.

Schönerer: Ugy látszik, hogy a kormány már megállapodott a képviselőházzal, hogy egész Ausztriát tönkreteszik.

Lueger: Csak várjon!

Schönerer (Luegerhez): *A legkorruptabb párt* ne mondjon semmit. Ön elárulja a népet, amint első ízben tette!

Lueger: Miért nem írja meg röpiratban?

Schönerer, Stein és Berger: Szemtelen! Aljasság! Szemtelen csaló!

Lueger: Hallgasson, maga zsidók szolgája!

Körber kéri a Reichsrathot, hogy Breitner indítványát utasítsa vissza.

A Reichsrath 121 szavazattal 53 ellen elvetette az indítványt. Az indítvány mellett szavaztak a nagynémetek, az ifju csehek, a keresztény-szociálisták, a szociál-demokraták, a radikális lengyelek és a rutének.

Ezután a Reichsrath Julius Eiseleig elnapolta üléseit.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Kókler, operetta. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: A csikós, népszínmű. Este: A kókler, bohózat. (Páros bérlet.)

A kókler.

— A szombati premiere. —

Ez a címe *Stöger* Aladár bohózatának, a melynek 1899. évi május hó 26-án volt a bemutatója a Fővárosi Nyári Színházban. A szerző — ugylátszik — azt tekintette legfőbb feladatának, hogy a közönséget mulattassa és ezt a célt a legteljesebb mértékben el is érte. Nagyon ritkán látai oly derült, jókedvű publikumot, mint ezen az előadáson volt. Harsogó nevetés uralkodott az egész nézőtér szakadatlanul. Szívvel is teli tődővel kacagott ott mindenki, az egymást kergető groteszk bohóságokon, mulatságos helyzeteken és pompás fordulatokon.

Nem régen kötötték a lapok egy francia orvosnak azt a felfedezését, hogy a nevetés a vele járó kilehelések folytán a tüdőbajoknak legjobb ellenszere és orvossága. Ha a gyógyító mód beválik, ennek a gyakorlati tudományának alig lehet hivatottabb profeszszora, mint a „Kókler” szerzője. Az ő klinikáján nem fogják a betegek győzni a kilehelést.

A darab főereje abban a roppant egészséges és természetes humorban van, mely az egész bohózatot előmlia. A darabot a szerző, a fővárosban történt előadása óta egészen újból átdolgozta és az első felvonásban még egy új kuplét illesztett be. Így kerül most az aradi közönség elé. Az újdonság meséje a következő:

Nemes Andor egy könnyű gondolkozású jogászgyerek, a ki még hírneves atyja élt, vigan csinálta az adóságokat, atyjának halála után nem tud mihez fogni. Régi nevelőjéhez Vigh Barnabáshoz költözik, aki most könyvkereskedéssel foglalkozik „kicsiben” t. i. gyalogszerrel. Az ingyenes újlakó azonban nem tetszik a Vég szállásadójának, özv. Csendesné Istenes Máriának, a ki épenséggel nem csendes, sem nem istenes asszonyság. Ki is teszi mind a kettőnek a szürét, a holmijukat pedig visszatartja adóságuk fejében. Ebben a kellemesnek nem mondható helyzetben kapóra jön Piccolini Giacomo *Robusti* cirkusz akrobatának az ajánlata, ki őket a Szende Adalgiza cirkusz társulatához akarja szegődtetni.

El is fogadják a szerződést és Vigh Barnabásból bohóc, Nemesből kókler lesz és pedig rövid idő alatt a társulat csillaga, a cirkusznak díszje és oszlopa.

Egy év múlva egy vidéki városba vetődik a cirkusz-társulat hol egy Mekk Ábrahám nevű gazdag magánzó és kiérdemesült szabómester lakik. Ez a Mekk eredeti egy figura. Valamikor

szabó volt Konstantinápolyban, ott is szedte meg magát és egészen kótyagos lett a török szokásoktól. Itthon is török ruhában jár, török ételeket eszik és mindenben törökösen viselkedik.

Még a leányát, a szép Arankát is törökösen lefátyolozva járattja. Aranka kisasszony különben folyton egy fiatal emberről álmodozik, akivel egyszer Pesten jártában véletlenül ismerkedett meg, kellemetlen körülmények között. Egy bérkocsit kellett volna kifizetnie, de a tárcáját otthon felejtette. Zavarából egy ismeretlen fiatalember mentette ki, utolsó négy koronájával. Ezt az önzellen lovagot, aki nem más, mint a mi Nemes barátunk, Aranka egyszer csak otthon, vidéken, az utcájukban pillantja meg. Szörnyen megőrül a felfedezésnek és ügyes szobaleánya, Marcsa segítségével, csakhamar találkozik is az ifju urral. Omlengései közben betoppan a kaftános apa. Nemes megkéri a leány kezét. Mekk ur azonban kitutasítja, mert leányát csak olyan embernek adja, kinek legalább százezer koronája van. Hiába rimánkodik a leány; Mekk ur kérielhetetlen.

A harmadik képben a kókler busan jár a cirkusz előtt, ahol kenyeres pajtása: Vigh Barnabás, a bohóc üti a nagy dobot. A cirkusz direktornéja hiába üldözi szerelmével; ő csak elvesztett Arankájára gondol.

Nemes ekkor el is határozza, hogy rendes polgári foglalkozás után lát és tisztességes ember lesz, hogy méltóvá lehessen Arankájához. Ez a szándéka gyorsabban valósul meg, mint maga is remélte volna. Néhai atyjának, ki jeles orvos volt, egyik paciense százhuszezer koronát hagyományozott, amely hagyomány most már őt illeti meg, mint atyjának egyedüli örökösét. Nemes el is veszi most már Arankát s kész volna a boldogság, ha a cirkusz direktornéja, Szende Adalgiza, nem csinálna galibákat. Ez a természetes hölgy azonban, ki nem ifju szívét ifju hévvel Nemesnek ajándékozta, szerződésszegéssel vádolja Nemeset és arra kényszeríti, hogy a cirkuszban fellépjen. Nemes teljesíti is ezt a követelést, de csak suttymban, hogy Aranka valahogy meg ne sejtse. Ebből a titkos debütációból persze sok cifra bonyodalom és fonák szituáció támad, végre azonban minden kiderül és jóra fordul.

Ebbe az egyszerű mesébe felette mulatságos epizódok szövődnek bele, kitűnően jellemzett tréfás alakoknak és kómikus furcsa helyzeteknek gabalyodásaival. A cselekményeknek minden részében valósággal duzzadozik a kómikum minden neme és egész skálája. Pajkoság, ötlet, tréfa, szellemesség, jóízű mondás és kómikus helyzet pedig annyi van a darabban, hogy szinte belefárad az ember és bizvást ki lehetne belőle még egy bohózatot facsarni.

A bohózatot a Népszínház meddő pályázatán, a melyen a jutalmat nem adták ki, a bírálók első helyen dicsérték meg. Dicsőretére és becsületére is válik szerzőjének, a kinek ez az első műve.

A darabhoz Szabados Béla, a „Rika”, „A kuktakisasszony” s „A bolond” szenális szerzője irt igen kedves, bájos és művészi zeneszámokat, teli finomsággal és hangulatos melódiákkal, a melyek maradandó hecsüek. Legszébb szám a harmadik kép fináléja, a mely az parodisztikus recitativával kezdődik és polka ütemre irt kínai táncsal végződik.

Dallamos, kedves és fülbemészó az első felvonásbeli kar, a Vigh Barnabás belépő-kupléja, Marcsa diskrétio kupléja, a melodráma walter-zeneje s a végén a szökés-tercett, továbbá a második felvonásbeli Budapestről szóló dal, a kettős dal-keringő, a Mekk-belépő Török nótája a kókler- és a titok-kuplé, nemkülönben az utolsó felvonásbeli Induló-kvintett.

* Színházi hírek A kókler utolsó próbáját a szerző, *Stöger* Aladár személyesen fogja vezetni, hogy teljesen érvényre juttassa az intencióit. A bemutató iránt általános nagy az érdeklődés. — *Zilahy* Gyula igazgató elfogadta *Dóczy* József, hírneves népdalköltőnek színművét *Liliom*

Klárát. Az érdekes darab legközelebb kerül bemutatásra.

* *Parfümözött színház*. A *wiesbadeni* új udvari színházban, mint ismeretes, nemrégiben folytak le az évente szokásos diszeldadások amelyeken a német császár is ott volt. Egy berlini újságban olvassuk, hogy egy Wiesbadenben időző fürdővendég, *Lohso* Gusztáv, a diszeldadásokon a színházat illatszerrel locsoltatta, mint a hogy ez a berlini udvari Opera diszeldadásain már régebb idő óta szokásban van. A berlini újság a parfümözött színházakra nem minden szellem nélkül azt jegyzi meg, hogy a közönség gyakran rossz darabokat lát, közepes színészeket hall, de hogy esetleg neki nem tetsző illatokat is kénytelen legyen szagolni, az már több, mint amennyit a legtűrelmesebb színházi közönségtől is követelni lehet.

A polgármesterek kongresszusa.

(Egy napi tanácskozás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 23.

A magyarországi törvényhatósági városok polgármesterei ma tartották meg nagygyűlésüket Szegeden. A kongresszust két napra tervezték, sikerült azonban azt már ma befejezni.

A gyűlést *Pálfi* Ferenc, Szeged város polgármestere délelőtt tíz órakor nyitotta meg, elnökül *Zechmeister* Károly kir. tanácsost, Győr város polgármesterét ajánlotta, *Zechmeister* vezette Aradon is a tárgyalásokat s az idén is egyhangulag őt választották meg elnöké.

A tanácskozások első tárgya az állami közigazgatási teendők költségeinek megtérítése volt. A polgármesterek kérelmüket felirat alakjában juttatják a miniszterelnök elé. A feliratot a képviselőház őszi ülészaka alatt az összes vidéki városok polgármesterei és országgyűlési képviselőiből álló küldöttség *Zechmeister* Károly vezetésével fogja átadni *Szűll* Kálmán miniszterelnöknek.

Az Aradon tartott tavalyi kongresszuson került fel a városok pénzügyi-szövetségének kérdése. Erre vonatkozólag az elnök azt jelentette be, hogy az albizottság még nem készült el munkáltaival s így arról végérvényesen csak a jövő évi kongresszuson fognak határozni.

Debrecen város nagy horderejű javaslattal lépett a gyűlés elé. Külön városi törvények alkotása érdekében mozgalomra hívja fel a polgármestereket. Ezt a kérdést *Komlóssy* Arthur, Debrecen város főjegyzője ötletszerűen vetette fel tavaly az aradi nagygyűlésen s az idén indítvány formában terjesztette a szegedi kongresszus elé.

A gyűlés erről sem határozott véglegesen, hanem kiadta az indítványt *Lóth* Pál szegedi h. polgármesternek, aki a jövő évi közgyűléshez előadói javaslatot fog benyújtani a külön városi törvényekről.

Szünet alatt a kongresszus tagjai testületileg tisztelegtek *Kállay* Albert főispánnál, s azután folytatták a tárgyalásokat, melynek folyamán az az indítvány került föl, hogy országgyűlési képviselők is tagjai lehessenek a polgármesterek kongresszusának. Ezt oly módosítással fogadták el, hogy amennyiben egy város országgyűlési képviselőt küld a kongresszusra, azt szívesen látják, de országgyűlési képviselők a polgármesterek kongresszusának állandó tagjai nem lehetnek.

A községi és városi kölcsönök ügyében három fővárosi pénzügyintézet kartellt kötött. Az értekezlet kimondta, hogy a kartellt nem veszi tudomásul.

A legközelebbi kongresszust Debrecen meghívására 1903-ban, Debrecenben tartják meg, az 1904. évi kongresszust Nagyváradon. Amennyiben időközben rendkívüli gyűlés összehívá-

sára lenne szükség, azt a fővárosban tartják meg.

Ezzel a kongresszust be is fejezték. Délután a polgármesterek a város nevezetességeit tekintették meg, este pedig a Vigadóban társasvasora volt, amelyen számos felkészöntő hangzott el.

Ujságírók

a kereskedelmi miniszternél.

(Tisztelgő küldöttségek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszternél a mai délelőtt folyamán számos küldöttség tisztelgett. Délelőtt tíz órakor fogadta a miniszter a *Budapesti Ujságírók Egyesületének* küldöttségét, amelynek Vészi József országgyűlési képviselő, egyesületi elnök vezetése alatt tagjai voltak: Boros Samu, Cziklay Lajos, Deutsch Antal, Dióssy Béla dr., Fekete Ignác dr., Friedrich Tivadar, Kovács Jenő dr., Lóránt Dezső, Radó Sámuel dr., Rajna Ferenc, Sturm Albert és Szathmári Mór.

Vészi József elnök mindenekelőtt kifejezi az egyesület tagjainak azon való örömet; hogy a király bizalma Láng Lajost, a magyar ujságírás régi bajnokát, szőlította a kormányzat amaz ágának élére, amely ez idő szerint hivatva van arra, hogy a magyar nemzet igazait s érdekeit védje. A hivatás, mely mostantól kezdve a miniszterre vár, némileg rokon az ujságírói hivatással, amely szintén állandó munkában és harcban telik el. A Budapesti Ujságírók Egyesülete felajánlja a miniszternek hazafias munkájához a szeretetteljes támogatást s kéri, hogy az ujságírók igaz ügyeit nemes jóindulatában részesítse a miniszter, akinek végül a szónok a küldöttség tagjainak lelkes éljenzésétől kísérve a legmelegebb szerencseki-vánatokat fejezi ki.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter szépen köszöni a hozzá intézett szép szavakat. Meglehetnek győződve az ujságírók arról, hogy azokat a kötelékeket, a melyek annyi kedves emlék képében az ujságírói pályához fűzik, gondosan fogja ápolni ezentul is, mert ezen a pályán tanult meg kettőt: az eszmények és az igazság kultusát.

Érdekes reminiscenciákat elevenített fel ezután a miniszter ujságíró-korából és végül tréfásan megjegyezte: Mikor pénzügyi államtitkárrá lettem, kikötöttem magamnak, hogy visszatérhessek majd egyetemi tanárnak. Vissza is tértem. Most, hogy kereskedelmi miniszterré lettem, engedjék meg kikötőm, hogy ha megválok ezen állásomtól, visszatérhessek — ujságírónak. (Derűltség, tetszés és éljenzés.)

A miniszternél ezután *Az Országos Ipar-egyesület* küldöttsége tisztelgett. Zichy Jenő gróf elnök vezetése mellett; majd a *Magyar Kereskedelmi Csarnok* küldöttségé haraszt Jellinek Henrik elnök vezetése mellett.

Megjelentek ezenkívül a miniszter előtt: a fővárosi kereskedők egyesületének küldöttsége Mössner József elnök vezetésével; a magyar mérnök- és építész-egylet Czigler Győző elnök és Mihályffy József titkár vezetésével; az ungvölgyi vasut részvénytársaságnak Szabó Jenő főrendiházi tag, elnök vezetése mellett a magyar kereskedelmi részvénytársaság küldöttsége.

SPORT.

+ A besztercebányai tornaünnepély. A Magyarországi tornaegyletek „Szövetsége” a besztercebányai „Sport Club” közreműködésével folyó évi június hó 14. és 15-ikén Besztercebá-

nyán rendezti IV-ik kerületi tornaünnepélyét. Miután a jelentkezés ideje folyó hó 25-ikén lejárt tisztelettel kérjük az aradi torna-egyesület azon tagjait, a kik az ünnepélyben részt venni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat holnap este 6—8 óráig a liceumi tornacsarnokban okvetlenül bejelenteni sziveskedjék. Aradon, 1902. május 24-ikén. *Az elnökség.*

Aradiak Konstantinápolyban.

(Levél a török fővárosból.)

Arad, május 23.

Az aradi kirándulók pünkösdi hétfőjén érkeztek meg Konstantinápolyba. Ott tartózkodásukról és utjukról elragadtatással írnak az aradiak abban a levélben, amely május 20-i kelettel ma érkezett szerkesztőségünkbe. A levél írója valóságos zsurnalisztaként mondja el, hogyan érkezett meg a társaság Kelet-Európa fővárosába, milyen fogadtatásban volt részük s hogy töltik idejüket.

Érdekes, hogy a bukaresti román ujság hire szerint szombaton negyven magyar diák egy napot töltött Románia fővárosában. Ezek a diákok természetesen az aradi kirándulók voltak. Őket diákozta le a román ujság.

A ma kapott konstantinápolyi levél így hangzik:

Constantinople le V. 20. 1902.

Vasárnap este érkezünk meg a *Constanza* kikötőbe s ott azonnal egy pazar berendezésű román gőzösre, a „*Principessa Mary*”-ra szállottunk. A bukarest—constanzai uton láttuk a négyszázhusz méter hosszú cernarodai Dunahíjat, mely a leghosszabb a kontinensen.

A tengeri-ut a lehető legremekebb volt. Ragyogó holdvilág mellett, csöndes tengeren utaztunk, csupán a Bosporusban keletkezett kevés szél, a tengeri betegségnek azonban semmi nyoma egyikünkön sem. A tenger gyönyörű látványt nyújtott, hogy a társaság nagy része csak pár óráig nyugodott, hogy innét a fényes napfölkeltet élvezhesse.

A Bosporus bejáratától a konstantinápolyi kikötőig tartó három órai ut a leggrandiózussabb látkép, amit képzelni lehet: jobbról az európai törökpart, baloldalt Kis-Ázsia, mindkét part ezer és ezer vilarettel, palotával és sok erődítéssel van beépítve, a török fakunyhótól a márványpalotákig minden zsáner képviselve. Itt már számtalan orosz, francia, német stb. gőzessel találkoztunk, csolnakok és kisebb-nagyobb vitorlás-bárkák kerülgetik hajónkat s így persze igen mozgalmas az élet.

Végre kikötöttünk, a parton ezernyi ezer ember (török, örmény görög, szerencsen) zsvajja fogadott. *Széchenyi* Odön pasa maga is kijött, üdvözölt bennünket s néhány szót váltott a társaság minden egyes tagjával. A kikötőből szállóba mentünk, de a társaság csakhamar a nevezetességek megtekintésére indult el. *Barabás* Béla, *Schór* Lajos, *Hahn* Alajos és *Leopold* Zsigmond küldöttségileg tisztelgtek *Széchenyi* pasánál, hogy megköszönjék neki azt a kitüntető sziveskedést, melyben az aradi kirándulót részesítette. Másnap, kedden dejeuner-re hívta meg a négy urat a pasa.

Látogatást tettünk — mondja tovább a levél — *Lobey* perjeinél is, kinek *Barabás* Béla átadta a *Thaly* Kálmán levelét s II. Rákóczy Ferenc arcképét. A perjel nagy elragadtatással fogadta *Thaly* küldeményét s megígérte, hogy szerdán délelőtt misét mond a Rákóczy Ferenc és Zrinyi Ilona sirja előtti oltárnál. Az istentiszteletre *Széchenyi* pasát is meghívták s ő megígérte eljövételét. Ma tisztelgünk a magyaroszlák nagykövetségénél is megköszönni azt, hogy *Széchenyi* Odön közbenjárására kieszköz-

ölték a császári engedélyt a kincstár megtekintésére.

Magának Konstantinápolynak nagyszerűségét lehetetlen leírni. Fekvése panorámaszerű s természeti szépségekkel bőven van megáldva. Egyes utcái európai izléssel és fényűzéssel épültek, nagy részük azonban — főleg a török negyedek — büzös és piszkos. A kellemetlen szag csak estefelé válik tűrhetővé, mikor az erősen parfümözött ruhájú hölgyek az utcára sétálni jönnek.

Hihetetlen az élénkség minden utcán, sűrűség-forgás, fülsiketítő zaj mindenfelől. A világ minden nyelve és faja képviselve van itt. Az utcán sok európai nőket láthatni, sőt a Jardin Municipale-ban térzene mellett egészen elegáns európai korzó van.

Leközlebb ismét küldünk levelet, addig is üdvözlöt az aradiaknak.

Izgalmas ülés a delegációban.

(Egy tüntető függetlenségi képviselő. — A veszedelmes bosnyák küldöttség.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 23.

A Budapesten ülésező delegációnak ma volt az első plenáris ülése, melyen a *külgügyi költségvetést* tárgyalták. Az ülés nem minden izgalom nélkül folyt le s erről tudósítunk a következőket táviratozza:

A delegáció mai teljes ülése iránt rendkívül nagy volt az érdeklődés. A főrendiház gyűléstermének karzatát zsufolásig megtöltötték a politikusok és a képviselők. Az ülés azzal vette kezdetét, hogy a lemondott *Szapáry* Gyula gróf helyére *Ernusz* Kelemen választották meg alelnökké.

A tárgyalások megkezdése előtt megjelent a teremben *Lengyel* Zoltán dr. Kossuth-párti képviselő s az utolsó előtti padosorban foglalt helyet. *Wodjányer* Albert báró, a főrendiház ház-nagya előbb *Rakovszky* István képviselő útján, majd maga kérte meg *Lengyel* Zoltánt arra, hogy távozzék a teremből, mert mint hallgató csak a karzaton foglalhat helyet.

Lengyel Zoltán azonban nem volt rábírható helyének elhagyására. Kijelentette, hogy a teremben marad, mert ha az albizottságok ülésein jelen lehet mint képviselő, épügy meghallgathatja a plenáris ülés tanácskozásait is. Látván, hogy a képviselőt nem lehet kapacitálni helyének elhagyására, nyugodtan hagyták helyén maradni.

Ez az incidens azonban nem keltett olyan feltűnést, mint az a hír, hogy a Budapesten időző *bosnyák-mohamedán küldöttség*, melyet *Desábics* effenedi vezet, a muzulmánokon elkövetett erőszak miatt tüntetést szándékozik rendezni *Kállay* miniszter és a bosnyák kormány ellen.

Nagy rendőri kirendeltséget helyeztek el erre való tekintettel a muzeum elé, a bosnyák deputáció azonban nem jött el, a delegáció tárgyalása alatt az *Andrássy*-uton sétáltak.

A tárgyalás sorát *Falk* Miksa rövid előadói beszéde nyitotta meg. *Falkot*, ki huszonkilenc év óta előadója a delegációnak, meggratulálták beszéde után. A költségvetéshez *Zichy* János gróf, *Berzeviczy* Albert és *Holló* Lajos szóltak. Utóbbi indítványt nyújtott be a magyar államiság megóvása érdekében a külgügyi és konzuli hivataloknál.

Holló Lajos beszéde után bekezesztették a tárgyalást, melyet holnap délelőtt tíz órakor folytatnak.

Családi dráma a fővárosban.

(Meggyilkolta a feleségét.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

A történetben kevés, ami új; a férj agyonlőtte a feleségét, akit szerelemből vett el, s akit a hűtlenségen kapott. Az érdekes vonás talán még az, hogy a feleség a férjet vagyonában is tönkretette, ami fokozta ennek az elkeseredését.

A gyilkosság ma délben történt a Rottenbiller utcában. Hujber József bérkocsis agyonlőtte a feleségét. Hujber hat év előtt kötött polgári házasságot egy Kleinberger Regina nevű zsidó hajadonnal, aki alig két hét múlva egy gyermeknek adott életet. Ezt megbocsátotta neki a férje, de amiatt gyakorta volt közöttük civódás, hogy az asszony tovább is kikapós életet folytatott. Különösen Hincs Gyula kőfaragósegéd miatt, aki náluk érkezett, tett Hujber gyakran heves szemrehányást a feleségének.

Hincs elhagyta a házat, ám az asszonnyal tovább is találkozott titkon. A múlt hét péntekén Hujbertné elhagyta urát, akivel a Jósika-utca 26. számú házban kávémérése volt. Ura azóta többször fölkereste az asszonyt a Jósika-utca 10. számú házban, ahol a nő Pintér Jakab ház-mesternél berelt lakást. Az asszony hallani sem akart az uráról.

Hujber ma délben ismét elment a feleségéhez. Az asszony éppen utra készült. Nehány percnyi szóváltás után a férj előrántotta revolverét. Hujbertné megijedt és futva menekült merénylet ura elől. Végigfutott a Jósika-utcán, majd pedig beszaladt a Rottenbiller-utca 39. számú házba. Hujber itt utólérte a nőt s revolveréből kétszer rálőtt megrémült feleségére. Az asszony felsikoltott, lerogyott a kövezetre s néhány pillanat alatt meghalt.

Hujber a merénylet után visszaszaladt a kávémérésbe. Az ablakon keresztül kiugrott az udvarra, majd felment a harmadik emeletre s itt magára akarta fordítani a revolvert. Ekkor azonban már utólérte egy rendőr s hosszú küzdelem után kicsavarta a fegyvert kezéből és letartóztatta. Utóbb kocsin bevitték a VII. kerületi rendőrkapitányságra. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy azért ölte meg feleségét, mert kipuhtította vagyonából, és utóbb meg is csalta. A nő tetemét a rendőrség kivitte a morgueba.

A közkórház új vezető orvosai.

(A megyei egészségügyi-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

Aradmegyei közegészségügyi bizottsága ma délelőtt, Parecz Gyula dr. elnöklésével tartott ülésen foglalkozott az aradmegyei közkórháznál megüresedő vezető orvosi állások betöltésével.

A gyűlés megnyitása után felolvasták Urbán Iván főispán átiratát, melyben felhívja a bizottságot, hogy a megyei közkórháznál megüresült igazgatói s esetleg megüresedő osztály-orvosi állásokra befolyt kérvényeket vegye vizsgálat alá.

Mint hogy az igazgatói állásra a bizottság elnöke Parecz dr. is pályázott, a kérdés tárgyalására az elnöki széket Matavovszky Nándor dr. foglalta el. Az igazgatói állásra ketten pályáztak: Parecz Gyula dr. az ez idő szerinti helyettes igazgató s Lipscher Mór dr. Hercz tanár segéde. A bizottság mindkét jelölt kvalifikációját a törvényes követelményeknek megfelelőnek találta s bár nem tartozik hatáskörébe jelölést tenni, Brück Gyula dr. indítványára egyhangulag abban állapodtak meg, hogy

a főispánhoz teendő felterjesztésében kiemelendők tartja, mint különösen figyelembe veendő előnyt, hogy Parecz dr. már három évtized óta áll mint főorvos a kórház szolgálatában s kifejtett működése egyenesen megkívánja, hogy az igazgatói állás vele töltsék be.

Az esetleg megüresedő osztály-orvosi állásra pályáztak: Borsos Béla dr. a borosjenői közkórház igazgató-orvosa, Dillenber Emil dr. Zemplénvármegyei tiszteletbeli főorvosa, Horváth Károly dr. aradi gyakorló orvos, Lipscher Mór dr. fővárosi orvos, Posgay István dr. aradi közkórházi első alorvos és Virányi István dr. hátszegi járásorvos. A bizottság konstatálta, hogy valamennyi pályázónak meg van az előirt képesítése; három pályázó képesítésénél megjegyezte, hogy az részükre az 1876: XIV. t. c. 63 §. előnyt biztosít.

A két állást a főispán kinevezés útján tölti be. A közegészségügyi bizottság ülésén Parecz Gyula dr. elnök, Konopy Kálmán, Issekutz Károly dr. megyei főorvos, Matavovszky Nándor dr., Szathmáry Gyula, Friebeisz Miklós, Brück Gyula dr., Csillag Ignác dr., Lőw Mihály dr. és Institoris István dr. járásorvosok, Pöhn József honvéd-főorvos, Hajós Árpád gyógyszerész és Faragó István aljegyző mint előadó voltak jelen.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A magyarországi könyvnyomdászok és belüöntők egylete aradi kerülete f. é. május hó 25-én délelőtt fél 11 órakor saját helyiségében gyűlést tart, melyre a tagok ez uton is meghívotnak.

A juniusi esküdtek.

(Az esküdtek kisorsolása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

Ma sorsolták ki azt a 30 rendes és 10 pótesküdtet, akik a juniusi esküdtzéki ciklusban hivatva lesznek ítélkezni a nagybűnű emberek fölött.

A juniusi ciklus junius 23-án, hétfőn veszi kezdetét és annak tárgyalásain Fábian Lajos dr. ítélőtáblai bíró fog elnökölni. Erre a ciklusra eddig mindössze négy ügy készült el, a többi még a referens bírónál van.

Az első vádlottak Sztán Tanászie és társai, kik szándékos emberölés büntetével vannak vádolva; azután Mikora Nikoláj gyujtogatás büntette, Belán Mihály gyujtogatás büntette és Don (Iszpravnik) György szintén gyujtogatás büntette miatt kerülnek törvényszék elé.

Ottrubay Károly kir. törvényszéki elnök, Gallu József és Dáriel Lajos dr. törvényszéki bírák és Spiroch Lajos joggyakornok jelenlétében tartották meg ma a sorsolást, amelynek eredménye a következő:

Rendes esküdtekként kisorsoltattak:

Reisinger A. Samu,
Fároer L. Lajos,
Fischer János,
Lengyel Tivadar,
Jelinek József,
Macsinik János,
Hajek Rezső,
Assael József,
Münz Ferenc,
Benedek Árpád,
Stribernyi János,
Lázár György,
Herbstein Mór,
Pick Ernő,
Joanovits Antal,
Mayer Miksa,
Heicz Nándor dr.,
Brunner Béla,
Kell Lipót dr.,
Geröcs Benjamin,

Szalay Arnold dr.,
Hady István,
Kmettykó Lajos,
Scheak Samu,
Karácsonyi Antal,
Funkelstein József,
Nikolits Döme,
Kertész Miksa dr.,
Goldschmidt Sándor,
Balás József.

Pótesküdtékként a következők:

Berán Antal,
Egry Lehel,
Csóty Nándor,
Karácsonyi Ill. a.
Bruckner Lipót,
Gartner Lipót,
Fényes Dezső,
Hendl Ödön,
Hack Frigyes,
Schwellengreber Gy.

A juniusi ciklus előreláthatólag egyike lesz a legérdekesebbnek, mert ekkor fognak sok olyan ügyet tárgyalni, melyek iránt a jogászközönség közt már most nagy érdeklődés mutatkozik.

MULATSÁGOK.

(=) Nyomdászok mulatsága. A nyomdászok junius 15-ikén tartandó nyári mulatságára nagyban folynak az előkészületek. Sikerült a rendezőségnek a csász. és kir. 33-ik gyalogezred zenekarát erre a napra megnyerni, ami a mulatság fényét nagyban fogja emelni. A meghívókat a jövő hét elején bocsájtják ki, a most divatos szecessió stílusban. Egyben kéri a rendezőség mindazokat, kiknél még aláírási ív van, hogy azt a mai napon beszovaltatni ne mulasszák el, mivel a névsor kinyomatása iránt az intézkedések már megtették.

Büntető parancs Szelléné ellen.

(Aki a férje hibája miatt bűnhődik.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

Ismertettük már azt a bűnyűtet, melyet az aradi kir. törvényszék indított Szelle Józsefné Fischer Margit ellen, a miért egy a csödbíró-sághoz intézett beadványában sértőleg nyilatkozott a csödbíró egy végzése miatt a bíróságról.

A törvényszék elnöke, Ottrubay Károly hivatalból megindította az eljárást Szelléné ellen.

Érdekes, hogy a beadványt tulajdonképpen Szelle József fogalmazta meg és adta be a bírósághoz. De nem a saját, hanem a felesége nevében, akit aztán felelősségre vontak, anélkül, hogy ő lett volna a közvetlen bűnös.

Az ügy a járásbíró-sághoz került elbírálás végett. Beniczky Kálmán törvényszéki aljegyző, ügyészségi megbízott indítványára Révay Kálmán büntető albíró ma büntető parancsot bocsátott ki Szelléné ellen, melyből közöljük a következő részt:

Szelle Józsefné ellen az ügyészségi megbízott indítványára az aradi kir. törvényszék azon feljelentése alapján, hogy nevezett a csödbíró-sághoz intézett egy beadványában a csödbíró-ság végzéséről akként nyilatkozott, hogy „a csödtörvény nagy hibája, hogy a Kuriahoz nem vihető fel, mert akkor ez a gyermekökhöz illő végzés már régen visszahullott volna abba a sötétségbe, a honnan jött”, a kihágási büntető törvénykönyv 46. §-ába ütköző hatóság elleni kihágás miatt behajthatatlanság esetében 20 napi elzárásra átváltoztandó 200 korona pénzbüntetés megállapíttatik. A pénzbüntetés lefizetésének elmulasztása esetén — a fizetésre kitűzött határidő lejárta után — terheltnek, házastársának, vagy törvényes képviselőjének kérelmére pedig azon-

nal — szabályszerű tárgyalás fog kitűzteni. Végre figyelmeztetetik terhelt, hogy azon esetben, ha a büntető parancsban megnyugszik, a kiszabott pénzbüntetés lefizetésére a a járásbírósnál jelentkezzenek."

Ha tehát Szelléné megnyugszik a 200 korona pénzbüntetésben, akkor könnyen szabadul, ellenben ha tárgyalást kér, könnyen megeshetik, hogy az ügyészségi megbízott vádbeszéde alapján elzárásra ítélik. És ekkor lenne teljes az operet, mert akkor Szelléné igazán a szökött férj helyett ülne.

HIREK.

Az első aradi automobil.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, május 23.

Tul vagyunk a kis-városiasságon. A mi kisvárosi szín van meg bennünk, óvatosan takarogatjuk. De olykor csak kipattan belőlünk az érdeklődésnek ez a fajtája, a melyből a büszke főváros mégis rátótiságot olvashat ki, és újra megeresztli a fölényes mosolyt, a melyet oly sok alkalom révén ismerünk már.

Ilyeténkép mosolyognak talán most is, hogy az első automobil Aradon eseménynek jelentjük. Pedig az automobil (amelynek magyar nevére még vitatkozás folyik, hogy az *magajáró* legyen, vagy gépkocsi, avagy pedig *fóka*, a mi nek a hangja után Kozma Andor akarta keresztelni az automobil) Pesten se nagyon régi dolog: az automobil klub talán csak egy éve áll fenn. Aradon se egészen ismeretlen a modern időknek ez a járműve. A többek között a *braganzai herceg* automobilja keltett tavaly nyáron általános föltűnést az utcákon, a merre végigpöfözött. Sőt: az előrelátó rendőrkapitányság már meg is csinálta az *automobil-szabályrendeletet*. Ebből aztán az a furcsa helyzet következett be, hogy szabályrendeletünk volt az automobilra, de automobilunk még nem.

Most a szabályrendelet mellé van automobil is, a mely aradi. Az első aradi automobiltulajdonos *Purgly* János nagybirtokos, a kinek automobilja a napokban érkezett meg *De Dion* párisi gyárából. A járművet tegnap próbálták ki, s néhány nap múlva megjelenik az utcákon is.

Hihető, hogy a kultúra terjedésével hamarosan lesz párja, több utódja, s rövid idő múlva itt is meglesz, a mi nyomon követi a gépkocsi beköltözését *ar aradi automobil-klub*.

Borotválkozás közben elcsipett tolvaj.

— Letartóztatás egy aradi borbélyüzletben. —

Arad, május 23.

Az aradi rendőrség egyik ügyes detektívje ma egy Forray-utcai borbélyüzletben éppen akkor tartóztatott le egy aradi tolvajt, mikor ez ott csinította magát. Az elfogatás előzményei a következők:

Gutzjahr Mihály aradi földbirtokos szolgálatában van *Dobsi* Erzsébet szakácsné, akinek 106 korona készpénze kedden eltűnt. A gyanu az előző nap felfogadott szobainasra hárult s még jobban megerősödött a harmadik napon, a mikor az új szolga nyomtalanul eltűnt a házból, gazdája szekrényéből kilopván a saját munkakönyvét.

Az esetről tegnap jelentést tettek a rendőrségnél s ez a tetteket ma már kézre kerítette. *Vince* István ugyanis, a lopások tetteise az egyik Forray utcai borbélyüzletben csinította magát, mikor arra haladt el *Valenta* detektív s bepillantva a borbélyműhely nyitott ajtaján meglátta ott *Vince* Istvánt, kit csupán leírás után ismert. A detektív belépett az üzletbe, igazolásra hívta fel Vincét s ezt nyomban le is tar-

tartotta. Felkísérte a városházára, hol *Greén* Nándor alkapitány fogta vallatóra a bűndöst.

Elmondta itt *Vince*, hogy 20 éves, dunaadonyi születésű kosárkötő. Hamis bizonyítványokkal ültette föl *Sós* János cselédközvetítőt, kinek egy *Zichy* gróf által aláírt hamis bizonyítványt mutatott fel; így sikerült neki *Gutzjahr* Mihályhoz is bejutnia.

Zsebeibeiben 8 korona pénzt, arany és ezüst ékszereket találtak, melyeket a szakácsnétól ellopott 106 koronából vásárolt. Valószínű, hogy *Vince* valami nagyobb stíliú tolvaj, aki már javítóintézetben is volt, többször büntetés alatt is állott, s így *Greén* Nándor kapitány jónak látta személyéről táviratilag kérni felvilágosítást a dunaadonyi főszolgabírótól és a budapesti államrendőrségtől.

— **Aradmegye a dévai installáción.** *Barcsay* Kálmán. Hunyadmegye új főispánjának beiktatóján Aradmegyét küldöttség képviseli, a melynek tagjai: *Urbán* Iván főispán, *Solymossy* Lajos báró országgyűlési képviselő, *Boros* Iván tb. főjegyző, *Faragó* István aljegyző.

— **Az új kereskedelmi államtitkár.** A mint fővárosi tudósítónk táviratozza, a hivatalos lap holnapi száma fogja közölni *Wickenburg* Márk grófnak kereskedelmi államtitkárrá történt kinevezését és *Nagy* Ferencnek fölmentését. Az utóbbit a király magas kitüntetésben részesíti.

— **Eljegyzés.** *Boros* Vida aradi állami főreáliskolai igazgató családja körében kedves ünnepély folyt le a tegnapi nap folyamán. *Janka* leányát, Arad egyik legbájosabb, ritka műveltségű fiatal hölgyét jegyezte el *Haty* Adolf pécskai kir. járásbírósi albiró, csász. és kir. tartalékos hadnagy. Az ifju jegyespárnak a mai napon ismerőseik köréből igen sokan fejezték ki szerencsekívánataikat.

— **A templomépítés ügye.** *Csák* Cirjék dr. minorita rendfőnök ma a fővárosba utazott, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban személyesen vegye át a templomépítés tervének királyi jóváhagyását; ha a jóváhagyás közgazgatási uton jönne le, esetleg hosszabb időbe telne s ez elodázná az építést, ennek elkerülésére ment fel a rendfőnök személyesen érte. A rendfőnök holnap érkezik vissza, s ekkor folytatják a templomépítés árlejtési tárgyalásait.

— **Az aradi püspökválasztás napja.** Az aradi görög keleti román püspökválasztás határdeje dolgában az egyházmegye két szentszéke és a nagyszombeni érsek-metropolita között megindultak a tárgyalások. A mint értesülünk, *Metianu* János érsek-metropolita a püspökválasztást valószínűleg *junius 15-ére*, vasárnapra tűzi ki s az erre vonatkozó leirata legközelebb érkezik az aradi szentszékhez.

— **Arad átirata Nyitrán.** Nyitramegye tegnapi rendes közgyűlésén elfogadta Aradváros átiratát a Kossuth-szobor felállítása ügyében s elhatározta, hogy maga is feliratot küld ebben a tárgyban a kormányhoz.

— **Uj ügyészségi megbízott.** A m. kir. igazságügyminiszter *Szévvolt* János világosi kir. járásbírósi aljegyzőt az aradi kir. ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottul rendelte ki.

— **Az eskü-téri hid.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Ma déliben a fővárosi kereskedők egylete *Mössmer* József elnök és *Kramer* József dr. vezetése alatt tiszteigett *Láng* Lajos kereskedelmi miniszternél. A miniszter az üdvözlésre adott válaszában rátért az eskü-téri hid kérdésére is és kijelentette, hogy a hidról keringő rémhírek alaptalanok és hogy már megtett minden intézkedést, hogy a hidat mihamarabb átadhassák a forgalomnak.

— **Az angol gazdák Budapesten.** Az angol gazdák, hogy európai tanulmányutjukon Budapest nevezetességeit is megszemléljék, ma reggel 8 órakor a központi vásárcsarnokot nézték meg, ahol a vásárcsarnok-bizottság élén *Almády* Géza tanácsnok fogadta a vendégeket. Rövid üdvözlő beszédét *Fock* Géza fővárosi mérnök tolmácsolta, ki *Magyary* Kornél fogalmazóval együtt angol nyelven szolgált a kívánt felvilágosításokkal. A központi vásárcsarnokban a szövetség alelnöke, gróf *Bethlen* István országgyűlési képviselő és *Seilassy* István titkár szolgáltak magyarázatokk l. Bucsuzásakor rendkívül nagy elismeréssel nyilatkoztak a látottak fölött és melegen megköszönték a tapasztalt előzékenységet. Ezután a tőszomszédságban levő közraktárakba mentek, ahol *Pekár* vezérigazgató és *Schule* igazgató vették át a vezetést. Kivált *Pekár* vezérigazgató angolul előadott alapos magyarázatai, melyekre a közraktárakban és az óriási elevátorban bőven alkalom akadt, érdekelték a vendégeket, kik itt is, éppugy, mint a vásárcsarnokban, sűrű jegyzeteket csináltak. Ezután az O. M. G. E. helyiségebe és onnan a földmivelésügyi miniszteriumba hajtottak, hol őket 11 órakor *Darányi* miniszter fogadta.

— **Halálozás.** Kettős csapás érte két nap alatt *Oláh* Elemér aradi pénzügyi fogalmazót. Tegnap meghalt fiatal neje, ma pedig, a mint Budapestről írják, elhunyt *édesanyja* *Oláh* Gyula dr.-né szül. *Galantai* Balogh Julia, a kinek temetése vasárnap délután lesz a fővárosban.

— **Uj járási irnokok.** *Urbán* Iván főispán *Török* István díjnokot nagyhalmágyi, *Fóthi* Zoltán díjnokot borosjenői járási irnokká nevezte ki.

— **Érdekes házasság.** Megirtuk a minap, hogy az aradi származás *Boros* Dezső, a budapesti Boross és Szalay-cég volt főnöke, eljegyezte *Misz* Joe *Bowen-Holmann* kisasszonyt, az északamerikai Indianopolisz állam felsőbírósi elnökének és volt szenátorának a leányát. Az esküvőt e nó 22-én tartották meg Londonban s azon nagy számmal volt képviselve a diplomáciai kar, valamint az angol fővárosban időző előkelő amerikai társaság.

Ezzel a házassággal egy igen érdekes szerelmi regény fejeződött be. Februárban történt, hogy *Marconi*, a drótnélküli távirat föltalálója tengeri útján megismerkedett a szép és dús-gazdag *Miss* Joe *Holmann* és csakhamar el is jegyezte. De *Marconinak* az Océánon keresztül való telegrafálás annyira igénybe vette minden idejét, hogy nem igen ért rá bájos menyasszonyával foglalkozni. Az ősszel *Boros* Dezső *Palm-Beach* téli üdülőhelyére utazott néhány hétre és itt ismerkedett meg a misszel. Az ismeretségnek erős vonzalom lett a vége. Es amikor *Boros* a tavasszal hazafelé készült, a missz egy napon azzal lepte meg, hogy a *Marconival* fölbontotta az eljegyzést és *édes* anyjával meg egy bécsi barátnőjével Európába utazik. *Boros* elkísérte őket Franciaországba és Olaszországba, ahol végül arra a meggyőződésre jutott *Holmann* kisasszony, hogy habár nagyon szereti hazáját, a hova ősei már háromszáz évvel ezelőtt telepediek át, mégis igen szívesen lesz magyar asszonynya. A bájos missz néhány napig vendége volt vőlegényének és akkor egy hírlapíró meginterjuvulta. Budapestről igen nagy elragadtatással beszélt, kijelentve, hogy ez valóságos paradicsom.

— **Egy napos korcsolya-szezon.** Szomoru télről számoltak be ma délután az aradi korcsolyázó-egyesületnek *Tedeschi* Viktor elnöklésével tartott ülésén. Bizony az idei tél nagyon kegyetlen volt a korcsolyázó-világgal szemben: az egész szezonban csak egy korcsolya-nap volt, egy délután. a mikor a jég sportnak áldozhattak. A tél többi részében rozsdamarta a korcsolyát, akár a magyar nemes fringiját. Az ülésen különben a korcsolya-tó javításának ügyével foglalkoztak.

— **Uj ötvenkoronások Aradon.** Az osztrák-magyar bank aradi fiókjához ma érkezett 500,000 korona értékű új ötven koronás bankjegy. Az új bankjegyeket csak hétfőn bocsátja ki forgalomba a bankfiók.

— **Arverés egy fürdőben.** A „Budapesti Közlöny” mai száma érdekes árverést tesz közhírré. Adler Adám és foglaltó társai javára 900 korona és járuléka erejéig *Rajecfürdő* ellen árverés van kitűzve, a melyet május 26-án tartanak meg, — ha addig kiegyezés nem jön létre a fürdőtársaság és a hitelezők közt. A lefoglalt ingóságokra, fürdőberendezésre és butorokra *harminchat* hitelező jelentett be igényt, közöttük több takarékpénztár és felvidéki segélyegyesület. A követelések közt vannak hatvanezer, huszonkétezer és tizenkétezer koronás tételek, sőt egy *kétszáz* ezer koronás is, melyvel az érsekújvári takarékpénztárnak tartozik a bajba került fürdő-társaság.

— **Életunt nevelőnő.** A Marosnak a vár felől való oldalán, a katonai uszoda közelében öngyilkosságot kísérelt meg egy aradi nevelőnő. Be akart rohanni a folyóba, de alig tett egy lépést, a parton dolgozó kaszálók odasiettek, és megakadályozták az öngyilkos szándék keresztülvételében. Hogy mi indította erre az elhatározásra nem tudni.

— **Az elkobzott félmillió.** Bécsben ugyan csak értik a módját annak, hogyan kell elbánni a külföldi vigécekkel. Annak idején megírtuk, hogy *Boucheron* párisi ékszerész cég 650,000 frank értékű ékszereket küldött Bécsbe elárúsításra. Valaki hirt adott az esetről a hatóságnak, mely lefoglalta és elkobozta a küldeményt. A párisi cég felebezést adott be az elkobzás ellen és a felebezést ma tárgyalta a bécsi járásbíró. Az újabb ítélet annyiban kedvező a párisi cégre, hogy ékszereit visszakapja, de köteles büntetésül — huszezer koronát fizetni.

— **Ujságíró a cárnál.** A párisi „*Libre Parole*” írja, hogy Loubet-vel együtt *Calmette*, a „*Figaro*” főszerkesztője is Pétervárra utazott, a hol őt a cár külön kihallgatáson fogadta. A nevezett lap hozzátesszi, hogy az orosz és francia kormány között valóságos diplomáciai tárgyalások folytak *Calmette* fogadtatása tárgyában. A cár *Calmette*-el folytatott beszélgetése során nagyon hízogóleg nyilatkozott *Loubet*-ről és a francia kormányférfiakról. A „*Figaro*” ezt az érdekes interviút legközelebb nyilvánosságra fogja hozni.

— **Budapesti kereskedők a fogyasztási szövetkezetek ellen.** A fővárosi kereskedők között nagyszabású mozgalom indult meg a *fogyasztási szövetkezetek* ellen. — Tegnap a soroksári utcai *Két korona*-szállóban szervező ülést tartottak, a melyen mintegy *öt száz kereskedő* jelent meg. Az ülés határozatából fölszólítják Budapest kereskedőit, hogy az időben, mikor a kereskedők memorandumaikat az illetékes minisztereknek átnyújtják, *üzeleiket zárva tartásuk* s csatlakozzanak a küldöttséghez. A küldöttségbe eddig *öt ezer kereskedő* jelentkezett, az alkalmazottak sorából ugyanannyian fognak a küldöttséghez csatlakozni. Ugyanez ügyben *népgyűlést* is hívnak össze, a melyre több országgyűlési képviselőt is meghívnak. A népgyűlést egy hó leforgása alatt megtartják.

— **Kivégzem magam . . .** Egy szerencsétlen sorsu fiú leveléből valók ezek a szavak. *Pálffy Jenő* volt aradi tanítónövendék, aki egyizben már követelt el öngyilkossági kísérletet, e hó 7-én eltűnt hazulról s csak egy kis darab papirosra írt néhány sornyi levelet hagyott otthon, melyben arról értesíti szüleit, hogy kivégzi magát, mert megunta az életét. Az aradi rendőrség országosan körözi az eltűnt fiatal embert.

— **Rehabilitált katonai mérnök.** *Temesvárott* múlt évben kinos szenzációt keltett *békés-osabai Páva* Alfonz katonai mérnök esete, akit egy fiatal urhölgy feljelentésére házassági ígéret megszegése miatt vizsgálat alá fogtak s aki e miatt rangját és állását elvesztette. Bécsből érkező hírek szerint *Pávanak*, aki Páva nyug. altábornagynak a fia, sikerült ügyének újra való fölvetését kieszközölni s ennek eredménye az volt, hogy a fiatal katonai mérnök visszanyerte rangját és állását. Már el is ment új állomáshelyére, Krakóba. Hir szerint sorsának ezt a fordulatát a király kegyelmének köszönheti.

— **Eletunt joghallgató.** *Hammer* Károly budapesti joghallgató — mint lapunknak táviratozzák — ma reggel forgópisztolyal mellbe lötte magát Szalag-utca 3. szám alatti lakásán. A golyó súlyos sebet ütött rajta. A mentők beszállították az irgalmasok kórházába, a hol eszmétlenül fekszik. A rendőrség nem hallgathatta ki s így nem tudni, hogy mi készítette a fiatal embert a végzetes tette.

— **Csendőrből betörő.** Nagy változása a foglalkozásnak, de *Földes Márk* volt szeghalmi csendőrrel megesett. Több évvel ezelőtt kilépett a csendőrség kötelékéből s az államvasutak több állomásán volt alkalmazva, mint másházó s portás. Főnökeihez többször érkezett feljelentés, hogy az áru-szállítmányok megdézsmálva érkeztek rendeltetési helyükre. *Földes* neszét vette a dolognak és faképnél hagyta hivatalát. Természetesen ő reá irányult az alapos gyanu és több rendbeli lopás és betöréssel gyanúsítva, körözését elrendelték. A lopott tárgyakat, Szeghalomra szállította, hol kiadta magát vándoróra és tajtékipakereskedőnek és a tárgyak nagy részét el is adta. — A szeghalmi csendőrségnek tudomására jutott a körözött egyén ittléte s nyomban felszerelt, hogy elfogja. De akkorára *Földes*nek hült helye volt. A lakásán nagy mennyiségű tajtékipát, szipkát, lácsövet, tört stb. apróságot találtak elrejtve.

— **Elő fátyla.** Budán, a Szemlőhegy közelében, az *Üröm-utca* 32. számú üres telkén különös látványt észlelt ma reggel az arra cirkáló rendőri őrszár. Az egyik bokorból égő lángok csaptak elő s a tüzes lángnyelvek csakhamar tűzbe borították a szomszédos bokrokat is. A rendőrök megnézték a csodás jelenséget s a bokorban egy *égő férfit* találtak felöltözve. Hamarosan leborították köpenyükkkel s a lángokat ezzel elnyomták. A férfi mellett üveg feküdt, a mely félig denaturált szeszszel volt teli s azonkívül egy doboz kiégett gyufa. A jelekből kétségtelen lett, hogy az idegen férfi *öngyilkosságot követett el*. A szeszszel leöntötte magát s azután meggyújtotta ruháját. A rendőrök beszállították a *Margit-kórházba* s az orvosok nem remélik, hogy fölépül. A rendőrség kilétének megállapítása iránt megindította a nyomozást.

— **Munkászendülés.** Véres kimenetelű munkászendülés történt a napokban a *Jaszénova* közelében lévő *Stark* féle téglagyárban. A gyárban közel 200 munkás dolgozott a tavasz óta, kik téglaveréssel foglalkoztak. Szerződésük szerint meg volt állapítva a munka- és munkabér, mégis a gyár munkafelügyelője, *Vusching* Manó az elkészített anyag átvétele alkalmával folyton akadékoskodott s több ízben nagyobb levonásokat is tett, dacára annak, hogy a kifogásolt munkaanyagot mégis berakatta a többi közé. Kedden is éppen munkaátvétel volt, mikor *Vusching* az anyagnak majdnem felét visszadobta, mert ezt az eső megverte. A munkások, a kik különben is a rossz időjárás miatt nem dolgozhattak, nagyon elkeseredtek e miatt, mert egy havi munkáért alig kaptak volna egy pár forintot. Követelték a munka átvételét, a miből szóváltás támadt a munkások és munkafelügyelő között, miközben *Vusching* egy legényt arcul ütött. Erre megrohanták a munkások a felügyelőt, a ki futva menekült az irodába, honnan az utána jövő tömeg elriasztására revolvorból kilőtt az ablakon. Ez még jobban felbőszítette a tömeget, betörték az irodába s a remegő *Vusching*ot hajánál fogva kivonszolták az udvarra s ott véresre verték. E

közben megérkezett a telefonon értesített gyártulajdonos is, a kinek a közbelépése megmentette a felügyelő életét, miután megígérte a munkásoknak, hogy keresetüket levonás nélkül megkapják. *Vusching*ot a lakásán ápolják, de felgyógyulása alig remélhető. A csendőrség a verekedés kezdeményezőit letartóztatta.

— **A rizlingi bor.** *Vilmos* császár néhány nap előtt látogatásával tisztelte meg *Hochköningsburg* városát. Folyt is a készülődés lázasan, buzgón, ne hogy a história csorbát lásson a város vendégtogadásán. Az egyik hochköningsburgi szőlősgazda nagyot gondolt; előteremtette legdrágább borát, amiből már csak egy palackja volt: 1865 ös rizlingi bort. Ebből kínálja meg majdan az érkező császárt a fogadó-bizottság, tizenkét fehérbe öltözött helybeli szűz. A pályaudvar virágos árkádjai alatt berobogott végre a vonat. Hatalmas éljen, a nép menydörgésszava . . . a császár mosolyogva száll ki udvari kupéjából s megáll a remegő szűzek előtt. A szónok mély meghajlással kezdi meg hódoló frazisait.

— . . . Es most, engedje meg feleséged, hogy a város legrégebbi borából egy pohárral megkínáljuk . . . és . . . oh! . . .

A palackban benn feledték a dugót! Dugóhúzó pedig nem volt kéznél. Mindenki megtapogatta a zsebet, de dugóhúzó nem akadt egyikben sem. A császár elfojtott mosolyal mondott köszönetet, természetesen rem akarva észrevenni a homlokokon gyöngyöző verejtéket. Az állomás ötletes vendéglőse azonban pillanat alatt befutott a söntésébe s a másik pillanatban már ki is jött egy teli pohárral a saját borából, illón tányérra helyezve s azt odalopta a szónok kezébe. A császár — éppen egy körmondatt labirintusába elmélyedve — mitsem vett észre. Keze gépies udvariassággal a pohár felé nyult, aztán magasra emelte azt.

— Az önök egészségére!

Alig ivott azonban egy kortyot, ellentállhatlan kacagás vett erőt rajta . . . a szeme megpillantotta a küldöttség szónokának kezében a — ledugaszolt palackot. Oly önkéntelen volt a császár kacaja és oly hirtelen, hogy a szónok ijedtében elejtette a palackot, mely összetört.

— A város bora kitünő! — kiáltotta harsány hangon a császár, immár fenéig ürítve poharát. Aztán hirtelen elfordult és gyors léptekkel indult a fogata felé.

— **Meggyőző ok.** Péter Mihály uramnak a jég elverte a török buzáját, de mert biztosítva volt, egész vidáman nézett a sok jó pénz elé. Annál nagyobb volt meglepetése, mikor a helyszínén a társaság kiküldöttje nem akarta a teljes kárt elismerni.

— Én ugy látom, hogy a jég csak a hóját bántotta a tö.ökbuzának.

— Csak a hóját? mordult rá Mihály gazda. No, hát lássa-e az ur ezt a somfabotot? Ha én most evvel jól végig kenegetem az ur kabátját, vajjon a bőre nem érzi-e meg?

A kiküldöttnek nem volt kedve próbát tenni s Mihály gazda megkapta a kártérítést.

— **Ujtás! Honisch L. István** cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti akadémiai tag műtermében Szabadság-tér 16. (Dománypalota.) Telefon 358., minden vasár és ünnepnapon eszközöket felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételtől is. Művészies és pontos kivitel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **Cipőben a legteljesebb választékot** nyújtja *Porter* Vilmos Nagy Aruháza, a Szabadság-téren. Kizárólag kézi gyártmányokat árusít, melyes nem kinnózzák a lábat és formájukat nem veszti soha. Ezen tulajdonságok tekintetében a cég kezességét vállal. Elegáns forma és könnyűség is jellemzik e cipőket. Világos cipőkben férfiak és hölgyek részére szintén a legnagyobb választék. Ami pedig az árakat illeti, úgy azok, tekintettel arra, hogy *Porter* eipőit a legtagabb körökben óhajta bevezetni, feltűnően olcsók. Így hát cipő beszerzésre *Porter* Vilmos

Nagy Aruháza, a Szabadság-téren, mindenkinek a legjobban ajánlható.

— T. Üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

A tudomány az abnormis időjárásról.

(Beszélgetés egy szaktudóssal.)

(A Pelée tüzihányó okozta a rossz időt? — A fagyos szentek. — Az abnormis időjárás tudományos magyarázata.)

Egy újságíró megkérdezte a budapesti Földtani és Meteorológiai Intézet egyik vezetőjét, hogy mi a véleménye az abnormis májusi időjárásról.

A jeles tudós először is a Pelée tüzihányó kitöréséről beszélt, amit tudvalevően szintén összefüggésbe hoztak a rossz idővel. Nem tartja valószínűnek, hogy a május abnormitásában valami része lenne a Pelée vulkán kitörésének. Az erupció — ugymond — a föld belsejében megy végbe és a légkör jelenségeire csupán annyiban lehet befolyással a vulkán kitörése, hogy azon a helyen, ahol az erupció történik, a levegő megsűrűsödik. Ez a sűrűsödés aztán esetleg végighullámozza az egész légkört. Ezt a jelenséget tapasztalták a Krakatoa kitörésénél is. Akkoriban az önjelző barográfok autogrammaiból megállapították, hogy a Krakatoa erupciója következtében megsűrűsödött levegő hulláma az egész földet körülhullámozta. Egy érdekes természeti tüneményben azonban mindenestre lesz részünk, amit a Pelée kitörésének köszönhetünk. A jövő hónapban ugyanis alkonyatkor csodás szépségű *biborfény* fog megjelenni az égen. Ez a tünemény úgy származik, hogy a vulkán kitörésekor tömérdek finom hamu-porból felhők szállnak föl a magasabb régiókba. A magasba lövelt hamu-fellegek aztán csodaszép fénypompában verik vissza a lenyugvó nap sugarait s ilyenkor *biborfényben* uszik az egész égbolt.

Sokan — így folytatta előadását tudósunk — az ugynevezett *fagyosszentek* rovására írják az abnormis időjárást. Való igaz, hogy a néphit már évszázadok óta azt tartja, hogy a fagyok bizonyos napokon, u. m.: május 13., 14., és 15 én pontosan megjelennek, Hogy van-e valami alapja ennek a néphitnek, vagy sem: arról már egész irodalom keletkezett. Az újabb tapasztalatok és a fagyok statisztikája azonban amellel bizonyítanak, hogy a fagyosszenteknek nincsen meg az a kiváltságuk, hogy országos fagyokat idézhessenek elő. Nálunk az időjárási jelenségek egyébként sem következnek be oly szabályosan, hogy egy bizonyos jelenség beállta fix dátumhoz lenne kötve. Érdekes különben, hogy a fagyosszentekről szóló legenda megvolt már akkor, mikor még a Julián-naptár szerint számították az időt. Mikor Gergely pápa megjavította a naptárt: tizenhárom nappal előre tolt az időt, ennél fogva a fagyosszentek is előre rukkoltak tizenhárom nappal, de azért a nép ma is szentül hiszi, hogy 12-én, 13-án és 14-én a három fagyosszent teszi tönkre a vetést.

De hát az idén nemcsak a fagyosszentek napja volt kritikus nap, hanem kritikus az egész hónap. Dér, fagy és jégeső jár minden nap nyomán, akár a fagyosszenteknek van napja, akár nincs. A rendkívüli időjárás eredendő okára ez időszerint még nem tud biztos feleletet adni a tudományos kutatás. Amit eddig tudunk, az a másodrendű ok és az okozat összefüggése. A légnyomás eloszlásából azt látjuk, hogy a magas barometerállás nagy szil-

vóssággal az Atlanti-tengeren tartózkodik, miközben a Földközi-tenger nyugati öbleiben (Tirreni-tenger és az Adria) számos depresszió fejlődik. — Ez a depresszió Magyarországon keresztül vonul végig. A depressziókat rendszerint záporosók, zivatarok és jégesők szokták kísérni utjukban s ezekből bőven kijutott nekünk az utóbbi napokban. A tapasztalás egyébként amellel bizonyít, hogy amíg a magas légnyomás az Atlanti-tenger fölött van, addig az európai kontinens nem tud fölmelegedni. Mi ennek a jelenségnek a tulajdonképeni oka? Alkalmassint a párában dus tengeri levegő beözönlése akadályozza a fölmelegedést, mert nyáron a tenger hűvösebb a szárazföldnél. Ehhez járul még egy-egy depresszió elvonulása, mely mindig érzékenyen súlyosítja a levegő hőmérsékletét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Zámori tárgyalás elhalasztva. Ma kellett volna itélkeznie az aradi törvényszéknek Zámori István fölött, aki bírósági beadványai-ban sértegette az aradi bírói- és ügyészi kart. A mai tárgyaláson a vádat Nagy Géza dr. nagyváradai kir. ügyész képviselte, mert az aradi ügyészek mindannyian mint sértettek szerepeltek. A tárgyaláson Köller János bíró elnökölt, szavazók Zubor Gyula és Nagy József bírák voltak. Zámori a rágalmazás tényének bizonyítását kérte és halasztást kért, hogy igazolására bizonyítékokat szerezzen be. A törvényszék teljesítette Zámori kérelmét, a tárgyalást *elnapolta* és az ügyet a vizsgálat folytatása végett áttette a vizsgálóbíróhoz.

§ Egy aradi mérnök panasza. Két évvel ezelőtt — 1900. október havában — Békéscsabán egy társaság beszélgetése közben szóba került Veszprémi József aradi mérnök neve. Alpár Ignác budapesti műépítész a név hallatára megjegyezte, hogy ismeri ezt az urat. Még a 90-es években történt, hogy Veszprémi megbízta őt két tervnek elkészítésével, mely megbízásnak ő eleget is tett. Mikor azonban a tervek elkészítési árát követelte Veszprémitől, ez nem akart fizetni, úgy hogy pörre került a dolog. A pör Veszprémi esküjétől dőlt el. Itt aztán Alpár olyasmiről felelőlegesen tett, hogy Veszprémi hamisan esküdött s azért történt, hogy ő a tervekért alig kapott valami díjazást. Alpárnak ezen megjegyzéséről értesülést szerzett Veszprémi s ügyvédje, dr. Györffy Gyula által feljelentést tételten Alpár ellen és rágalmazás és becsületsértés vétségéért. Tegnap tárgyalta ezt az ügyet Bíró budapesti aljárásbíró. A tárgyaláson Alpár kijelentette, hogy az inkriminált szavakra ugyan már nem emlékszik, de ha a fültanuk állítják, hogy mondotta, elismeri. A bíró az enyhítő körülmények figyelembevételével Alpár Ignácot rágalmazás vétségéért 160 korona pénzbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 23.

A terméskilátások nem éppen kecsegtető hangja visszhangzik mindenfelé.

A tőzsde is szilárdabb irányt tanusít.

Rossz időjárás üldözi a gazdát termőföldjén, mely elől nincs menekvés.

A tengerit több helyen másodszor vetik.

Gyenge hozatal mellett elkelt mintegy 300 métermázsa buza és 200 métermázsa tengeri. Napi fogyasztóink 20—30 fillérrel többet is fizetnek buzáért.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 8.10—8.20.

Buza közép minőségű 8.—.

Tengeri 4.60—4.65.

Rozs névleges jegyzés 6.30—6.40.

Arpa névleges jegyzés 6.30—6.40.

Zab névleges jegyzés 5.20—5.30.

Az irányzat kellemesebb.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 23

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv jó. Szilárd irányzat mellett 25.000 métermázsa került forgalomba, 2½—5 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonanevek közül zab szilárd, tengeri 5 fillérrel drágább. Időjárás derült, szép.

Zárlat 12 órakor:

Buza májusra	8.68—8.69
Buza októberre	7.83—7.84
Rozs májusra	7.10—7.15
Rozs októberre	6.70—6.71
Zab májusra	—
Zab októberre	5.78—5.79
Tengeri májusra	5.17—5.18
Tengeri júliusra	5.22—5.23
Tengeri augusztusra	5.29—5.30
Repce augusztusra	11.80—11.90

Zárlat 5 órakor:

Buza májusra	8.60—8.61
Buza októberre	7.80—7.81
Rozs májusra	—
Rozs októberre	6.66—6.67
Zab májusra	—
Zab októberre	5.75—5.76
Tengeri májusra	5.10—5.11
Tengeri júliusra	5.16—5.17
Tengeri augusztusra	—
Repce augusztusra	11.80—11.90

Zárlat 5 órakor:

	korona
Oszták hitelrészvény	684.25
Magyar hitelrészvény	711.50
Lezámitolóbank részvény	440.—
Rima-Murányi vasmű részvény	515.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	692.75
Közúti vasút	617.—
Városi villamos vasút részvény	314.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 23. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 100—3 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 108—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 107—9 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 105—6 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 108—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 107—8 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 104—6 fillérig.

Sertéselészám. Május hó 20. napján volt készlet 42.977 darab, május hó 21. napján főlhajtott 1079 darab, május hó 21. napján elszállított 255 darab, május hó 22. napján maradt készlet 43.701 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdén.

Budapest, május 23.

Magyar aranyáradék 4%	120.50
Magyar koronáradék 4%	97.90
Magyar arany 4½%	120.50
Magyar ezüst 4½%	100.50
Magyar keleti vasút	119.30
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát szlávon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	202.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	102.—
Oszták papíráradék	101.50
Oszták járadék ezüst	101.50
Oszták járadék arany	120.50
Koronáradék	99.70
1860-iki államsorsjegyek	152.76
Oszták-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbankrészvény	710.50
Oszták hitelbankrészvény	686.—
Oszták-magyar államvasút	692.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.07
Német birodalmi márka	117.37
London	240.32
Páris	95.30

NAPIREND.

Május 24. Szombat. Róm. kath. naptár: M. k. segít. — Protestáns naptár: Hszter. — Izraelita naptár: Sabbat, Beh. 4. P. — Görög-keleti naptár (május 11.): Mócz vértanú. — A nap kél 3 óra 57 perckor, nyugszik 7 óra 23 perckor. — A hold kél 9 óra 4 perckor, nyugszik 5 óra 29 perckor.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11½—12½ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1½—2½ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirati szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, hűvös, elvélve csapadék, zivatarok.

Május 24. Körorvosválasztás M.-Szlatinán.

Szeszület.

— Május 23. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter % beelőrtve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított moslék 12'80—13— korona mmászánsként.

!!Végre valahára!!

egy 16

FOG-PASTA,

mely a fogak ápolása körül támasztott minden igényeket a legnagyobb mérvben kielégít.

Igy kiáltottak föl mindazok, kik a legujabban forgalomba hozott

DENTOLIN

fogpasztánkat megkísérlették.

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona” javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

REGÉNY-CSARNOK.

A fehér hattyú.

Regény három kötetben.

Irtta: **Catulle Mendés.**

[52]

(Folytatás.)

Atyja meghalt. Frigyes király lett. Gyönyörű fehér lovon lépett át a hadsereg sorfala között a nép ujjongásaitól kísérve és a nap sugarai által megaranyozva. De alig volt vége a koronázási szertartásoknak, már is magányba vonult és egészen átadta magát a zenének. Hasztalan törekedett őt nagyravágyó anyja a politikába belevonni, a diplomatai élet labirintusába bevezetni; Frigyes oda sem halgatott, meg sem értette és inkább elfutott a hegyek közé vén dajkájaéhoz.

Mert elfoglalván a trónt, nem volt egyéb célja, mint diadalra juttatni a művészetet, mely ujjá teremtette és újjáteremtetésének eszköze volt.

Nonnenburgba hívatta Hans Hammert és elhalmozta gazdagsággal, címekkel és csaknem imádták. A király nem Frigyes, hanem Hans Hammer volt. A nép engedelmeskedett a királynak, a király engedelmeskedett Hanns Hammernek és így a királyi pálcá helyett ezuttal a karnagy pálcá szerepelt az uralkodásban. Frigyes különben, mialatt miniszterei tanácskoztak, álmódzásban töltötte napjait fantasztikus palotájában, melyet első rangú művészek és technikusok állítottak össze számára. Fővárosának színháza elsőrangú volt Németországban; minden művész és művésznő ide volt szerződötve Hans Hammer műveit énekelni és Frigyes páholyában elrejtve, egyedül — mert gyakran senkinek sem volt szabad jelen lenni az előadásokon, melyre a király féltékeny volt, — élvezte a hangok varázsát, melyek angyal szárnyakon emeltek fel mindannyiszor a földről.

Egyetlenegy körülmény már több évvel trónra lépte után, — tértette el kevéssé egyedüli szenvedélyétől: a zenének versenytársa akadt lelkében. Ez a körülmény akkor támadt, midőn az udvari szertartásoknál fogva kénytelen volt más ország fővárosába utazni, hogy részt vegyen a nemzetközi kiállítás ünnepélyein. Meglátta az idegen udvar királynőjét, és egyszerre el volt vakitva. Szőke, hófehér volt és uralkodónő egy birodalom felett, olyan benyomást tett Frigyesre, mintha nem is olyan nő volna, mint a többiek. Ha olyan lett volna, kit feljogosítanak a reményre bárminő okból, Frigyes megvetően elfordult volna tőle és talán meg sem látta volna; de a királynő még az ő számára is, noha király volt, olyan elér-

hetetlen távolságban tündöklött, hogy ideáljának választotta. Bele vegyithette képét bátran ábrándjai közé, és mert lehetetlen volt viszontszerelmét megnyernie, szerelmes lett bele. Különben nem érzett ő vágyat még csak közelében sem lakni, vagy viszontlátni őt; közelről ő is olyan lett volna előtte, mint a többi nő. Amit szeretett benne, az az első látásnak megőrzött emlékenyomása volt, és csak azért bizta meg kamarását, Flédro-Schémyl herceget, hogy nyerve el a királynő arcképét: megelégedett volna, ha álmai hősnőjét csak ilyen balvány másolatban látja, akár csak a felhők között.

Ezalatt Lizi Lilienburgben szenvedett. Hová mehetett az, kit ő úgy szeretett? Alig értette meg, midőn tudomására hozták, hogy Frigyes Thüringia trónját foglalta el. Mit érdekelték őt a hírek? ő csak azon gondolkodott, hogy miért nem jön hozzá, vagy miért nem ír legalább? És keservesen zokogott sokáig; nagyon sokáig — egészen addig a napig, midőn, Thekla királyné így szólt hozzá:

— Elviszlek magammal Nonnenburgba.

— Oh, minek? kérde Lizi?

— Fiam feleségének.

Fájdalom! Frigyes nagyon kegyetlen volt Nonnenburgban szegény Lizi ránt és azért, mert megakarta csokolni, a bárka, melyben együtt voltak, eltűnt a dühöngő tó borzasztó habjai között.

IV.

Flédro-Schémyl herceg izgatottan lépett be a „Négy Évszak”-hoz címzett szálló egyik szobájába, melyben egy alacsony emberke térdén állva bontogatta fel a málbákat, míg egy utazó öltözékben levő hölgy, magas tükör előtt igazgatta dus hajfürtjeit.

— Lehetetlen a királlyal beszélni, mondá a kamarás.

Es elbeszélte a hajótörés csodás történetét. Szerencsére Károly, aki folyton ügyelt urára, odasietett, zajt ütött és a szolgák kimentették a hullámok közül Frigyeset és Lizit, akik didegtek a hidegtől. A király jelenleg fénytelen tekintettel, némán nyugszik, de nincs veszélyben. De Lizi főhercegnő a hideg téli fürdő következtében folytonosan nagyobbadó forrolázba esett, úgy remeg, mint a nyárfalevél a szélvészben; önkivületi állapotban van; Thekla királyné orvosa nyugtalanul csóválgatja ágya mellett fejét.

— Millo Dions kiáltá Brascasson, ez gátolja terveinket.

A kamarás mosolygott. Nincs mit aggódnia Lizi főhercegnő betegsége miatt; inkább talán szerencsés véletlen, mely néhány napra elteszi őt láb alól. Flédro herceg még tovább tevő, hogy kijöven a palotából, beszélt a színház intedánsával: Gloriane három hét alatt fel fog lépni.

— Akkor hát, szólt Brascasson, győztünk!

— És a hölgy felé fordulva, ki meg sem moccant:

— Felajánlom szolgálataimat az isteni Mona Kharisnak:

Gloriane Gloriani nem válaszolt. Csak mosolygott.

Arra a szegény kis félénk és ártatlan királyra gondolt, kit neki kellett meghódítania, neki, ki oly rettenetes! Különös harc lesz, kezeire borítván arany hajának vastag tekercseit, melyekből bódító meleg illat áradt szét.

(Folytatása következik.)

Nemzeti színház.

Bérlet 19. sz.

Páratlan.

Szombaton, 1902. évi május hó 24-én:

A kókler.

Énekes bohózat tánccal, 3 felvonásban. Idegen darab után irtta: Stöger Aladár. Zenéjét szerzette: Szabados Béla.

SZEMÉLYEK:

Csendesné Tolnainé.	Jámbor Pál	Juhász S.
Nemes Andor Ternyei L.	Miska. inas	Sarkadi A.
Vigh Barnabás Szabó József.	Horváth	Győre Alajos.
Marcsa Karácsonyi.	Szende	Németh J.
Mekcs Polgár S.	Piccolini	Pajter Agnes.
Aranka Szabó Irma.	Rikkancs	Kley M.

Kezdete este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Seabury & Johnson-féle

Benson-Tapasza

a leghatásosabb szer

Köszvény, csusz, derékfájás.

csipőfájás, hátbaj,

mellbaj, köhögés.

minden meghülés ellen.

Óvakodjunk esekélyebb értékű utánzatoktól!

Louis Ritz & Co., Hamburg.

Aradon kapható: Földes Kelemen, Hajós

Árpád gyógyszerháza az „Isteni Gondviselés”-hez és Rozsnyay Mátyás gyógyszer-

házában Szabadság-tér.

1894

Az Aradi Közlöny
nyomdájában

néhány jóerkölcsű fiu

és két leány

tanulóul

heti fizetés mellett felvétetik.

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 5.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

Pöstyén, Lukács és Herkules-fürdő

helyett jó sikerrel használta több mint 1000 beteg
rheuma, csúz, köszvény és idegzsába ellen
a villamfényfürdőket, 400

idegesség ellen hidegvíz-gyógyimódot
Dr. Hecht gyógyintézetében,
Aradon, Zrinyi-utcza 3. sz.
Bennlakó és bejáró betegeknek. ☎ Telefon 270.

MÁRIA-RADNAI GYOMORCSEPPEK.

Gyomorgöres. gyomorfájás. erős gyomorhurut és étvágytalanság ellen biztos szer.
Egy üveg ára 80 fillér.

M.-Radnai vértisztító és fájdalom nélküli hashajtó labdacskok.
Egy doboz ára 60 fillér.

M.-radnai lábizzadás elleni kenőcs.

Kipróbált hatású. egy tégely használata elegendő. — Egy tégely ára 1 kor.

Kossuth-féle M.-radnai Gyöngyvirág-Creme.

Ápolja, szépíti és finomítja az arczbőrt. eltávolít májfoltot, szeplőt pattanásokat, bőratkákat és az arcznak bájt és üdeseget kölcsönöz.

Kis tégely 1 korona. — Nagy tégely 2 korona.

M.-radnai gyomorerősítő tea.

Egy csomag ára 1 kor. 20 fill.

Mária-radnai hajessentia biztos szer hajhullás és fejkorpa ellen kitűnő hajápoló szer.
1 üveg ára 2 korona.

Kitűnő közkeveltségnek örvendő Kossuth-féle bajuszpedrő.

Egy doboz ára 30 fillér. 421

Kaphatók:

UDVARDI KOSSUTH PÁL

a „Meváltó”-hoz címzett gyógyszerárában **M.-Radnán**, és az ország minden nagyobb gyógyszerárában. — Gyógyszereszek részére Aradon Vojtek és Welsz gyógyszerü kereskedőknél.

Telefon 187.

Első osztályu hasított tölgy szőlőkarók

7 láb hosszban jutányosan kaphatók
HERSKOVITZ IG. és FIAI cégénél.
Arad, Boros Bényi-tér 11. szám.

Hölgyeknek és Uraknak

egyaránt ajánlható az általam készített „**Contre Son**” korpa elleni fejmosó, mely a legtisztább anyagokból van összeállítva.

Hogy az egészségre nem káros anyagokat tartalmaz, igazolja egy budapesti kir. ker. törvényszéki hites vegyész, valamint a zürichi nemzetközi vegyintézet bizonyítványa.

Ezen fejmosó rendszer használata megszünteti a fejkorpa képződést, a hajnak selyemszerű finomságot és igen szép fényt ad.

Nem állítom, hogy hajnövesztő, hanem az által, hogy a fejbőr tiszta és korpa mentes, a hajhullást enyhíti.

Ezen fejmosó minden esetben a legnagyobb sikerrel lett használva, mit számtalan egyénnel tudok igazolni.

Kitűnő hatásánál fogva számtalan esetben ajánlva lett dr. Tisch Mór Arad város tb. főorvosa által.

Gyors száradása által a legerzékenyebb fejen is használható.

☎ Egy üveg ára 65 krajczár. ☎

A n. é. közönség becses bizalmát kérve, maradtam
kiváló tisztelettel

TURÓCZY ELEK

fodrász

1735

Arad, Andrassy-tér 18. Salacz-utczai rész.

ALAPITTATOTT 1876.

BERÁN ANTAL ÉS FIA

kárpitós és diszitő

Aradon, Szabadság-tér 20. sz. (Gróf Nádasdy-ház.)

Elvállalnak a legegyszerűbbtől a legfinomabb

lakás-berendezést minden stýlben

a legjutányosabb árak mellett.

Kárpit-papír nagy raktár.

(Tapéta) gipsz és Machse, dombor-menyezetek és kemény dombormű

a legművésziesebb kivitelben. — Tervek és árjegyzékek kívánatra lesz készítve.
Minden fővárosi verseny kizárva.

Lószőr, afrik és szégras matraccz raktáron.

Mindennemű vászon és fa-ablakredőnyök, egyleti disz és diszitési zászlók gyártási terme, ünnepélyek és termék diszitési vállalata.

Tekeasztalok behuzása helyben és vidéken.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

teljes tisztelettel

Berán Antal és Fia.

955

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Több kiállításon első díjjal kitüntetve.

Városi és megyei telefon 132. szám.

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronában kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ar-

tevéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való bly-
lyeg mellékiendő. Telefon iratokhoz
nem ad a kiadóhivatal.

TELEFON 45°

Legnagyobb választék
arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA
Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvételnek, vagy be-
cseréltetnek.

Egy 35 éves róm. kath. vallású

önálló iparos,

ki 4500 korona készpénzzel
rendelkezik,

nősülni óhajt

egy 20—30 év közötti róm.
kath. vallású leánnyal, vagy
gyermektelen özvegygyel, ki
szintén ugyanolyan hozományjal
rendelkezik.

Arczképpel ellátott levelek
kéretnek e lap kiadóhivatalába.

Discretió férfui becsületszó.

Permetező

3 évi jótállással

(Ingyen javítás)

Hönig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott

tüzi fecskendők,
borszivattyúk,
kutak és gummi tömlők
gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

VAJDA BENŐ

fogorvos

Arad, Szabadság-tér Színház-épület.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombirozása feltűnően olcsón, jótállás
mellett.

Fájdalom nélküli foghúzás 1 forint.

Haszonbérbeadás.

Csanádmegyében,

Makó és Földeák között

5 km.-re a vasuti állomástól

500 kis hold (1100 □-öl)

gazdasági épületekkel

bérbeadandó 7 évre.

Torontálmegyében,

Valkány állomástól 2 km.-re

600 katasztrális hold (1600 □-öl)

gazdasági épületekkel

12 évre kiadó,

esetleg utóbbi azonnal is át-
vehető, instructióval és termés-
sel, mivel tulajdonosa elhalt.

Értekezhetni: Eckhardt Osz-
kárnél Makó, Csanád m.

Házi csengők

bevezetését és javítását szak-
szerűen végzi:

Kalmár József

villanyműszerész,

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Kerékpár és varrógép raktár.

Szakszerű javítóműhely!

További intézkedésig

árusítjuk úgy a

Széchenyi-utczai (Vásárhelyi-ház),

mint

Forray-utczai (Gróf Nádasdy-ház)

elárusító helyiségünkben,

valamint

házhoz szállítva

1 liter teljes tejet 8 krért

1 liter lefőlözött tejet 4 krért

1 Ko. tehén turót 14 krért.

Aradi tejszarnok.

Narancs és citrom ajánlat.

Május hó 21-én érkezett egy waggon narancs és
citrom, melyből következőleg ajánlok:

1 láda 300 narancs 14 kor. — fill.

1 láda 200 narancs 11 kor. 50 fill.

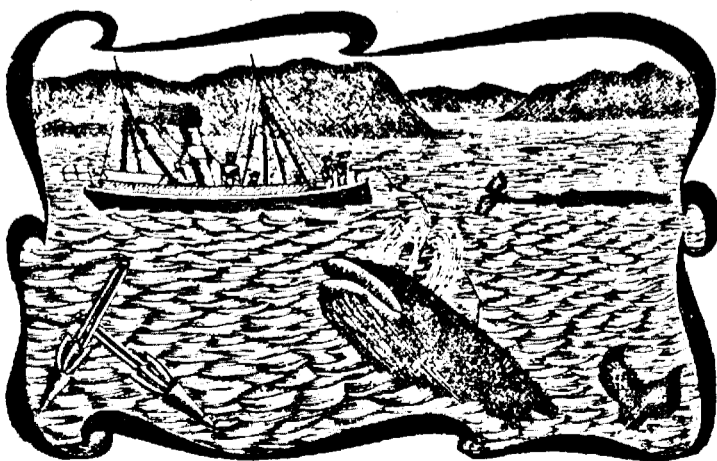
1 láda 300 finom citrom 10 kor. 50 fill.

Konyhai főzelékféléit vidékre szállítok, úgy vidéki terme-
lőktől cseresznyét és gyümölcsféléit nagyban veszek.

Zelekuntyán György

déli gyümölcs kereskedő

Aradon, Szabadság-tér 20. szám.

A Boczkó-téren, a Marek-féle telken

látható a

norvégiai kiállítás és az óriási cetival kiállítás.

A cetival a világ legnagyobb emlős állata. 21 m. hosszú, 360 cm. magas, 355 mm. súlyu. Kifogták 1900. aug. 1-en a Spitzbergák és a Medve-szigetek között. A fogásnál 75.000 klg. súlyu volt, a legnagyobb cetival, melyet eddig fogtak.

Külön kiállításban láthatók: 21 ragadozó és mélylátó praeperált hal. szerzőmök a fogásról, úgymint tengeri szigonyok. Magyarazatok mindig tartatnak.

Nyitva naponta reggel 9 órától este 9 óráig.

Megnyilik szombaton, május 24-én és tart július 1-ig.

Belépti díj 40 fillér, gyermekek és katonák örmesterig 20 fillér. Iskolák és egyesületek kedvezményben részesülnek

Kiváló tisztelettel Az Igazgatóság.